ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ — БЕЛАСТОК — ВІЛЬНЯ

ЗАСНАВАНА Ў 1920 Г.

№ 8 (22) *9—16 красавіка 1993 г.* *Кошт 5 рублёў*

ВІЛЕНШЧЫНА. Беларуская ўрадавая дэлегацыя падпісала ў Вільні міждзяржаўнае пагадненьне, ігнаруючы праблемы 60-тысячнага беларускага насельніцтва

ГЭНЭРАЛ ЯРУЗЭЛЬСКІ не жадаў, каб у Польшчы паўтарыўся Аўганістан, таму ён абвясьціў 13 сьнежня 1981 г. вайсковае становішча. Аднак сёньня гэнэрал баіцца быць прыцягнутым да крымінальнай адказнасьці.

ДОБРА СПАЦЬ, КАБ ДОБРА АБУДЖАЦЦА. Калі вы маеце праблемы са сном, прачытайце парады

Праграма **ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ** на наступны тыдзень: Менск — Варшава — Масква.

Супраць хаўруса з Расеяй

У мінулыя выхадныя выдалася добрае надвор´е. Перад полуднем на Савецкай каля кінатэатра «Гродна» сабралася шмат людзей. Тут зьбіраюць подпісы супраць падпісаньня Беларусьсю абарончага саюзу з краінамі СНД сябры БНФ, БСДГ і суполкі імя Каліноўскага. Людзі выйшлі абараняць канстытуцыю сваёй краіны, сваю, хоць і фармальную пакуль, але ўсё ж незалежнасьць.

Шмат хто спыняецца, моўчкі ставіць подпіс і адыходзіць. Некаторыя пытаюцца, што гэта значыць, ім тлумачаць. Нехта спрачаецца, маўляў, без Расеі прападзем. А хтосьці папросту махае рукой: — «Дык гэта ж нацыяналісты». Як заўважыў адзін мой знаёмы: — «Такія людзі дагэтуль яшчэ жывуць у СССР».

Зацікавіліся акцыяй прыежджыя армяне, спрабуюць апавядаць пра падзеі ў сябе дома, аднак слухаюць іх няўважліва. Маладзён з моднымі дзяўчатамі чытае плакаты па складах, быццам першакласьнік, уголас і з дзіўным выразам твару пытаецца ў сваіх падарожніц: «А хто такі Кебіч?»...

За два дні пікэтчыкі сабралі больш за паўтары тысячы подпісаў, якія накіравалі потым у Вярхоўны савет і Савет Міністраў Беларусі.

Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

Цяжкае разьвітаньне

Зайшоў неяк у філію ашчаднага банку па вуліцы Кастрычніцкай, 4. На першы погляд нічога асаблівага. Але над вакенцам адной з касірак трапіўся мне надпіс: «Советское государство гарантирует тайну и сбережения вкладов, выдает их по первому требованию вкладчика». «Яшчэ дзіўныя надпісы накшталт «Государственный банк СССР продает облигации 25-процентного займа» сустрэў у ашчадным банку па вуліцы Сацыялістычнай.

Дзіва дзіўнае, гэты Саюз ужо даўно сканаў, але працягвае жыць ва ўяўленьні гарадзенскіх фінансістаў. Што гэта, можа, настальгія па мінуўшчыне ці занадта доўгае разьвітаньне з саўдэпаўскай спадчынай?

(га).

Медыкі б'юць трывогу

Нягегласьць кіраўнікоў дашкольных установ Горадні ў адносінах да забесьпячэньня дзіцячых садкоў неабходнымі для вясновага пэрыяда вітамінамі выклікала значнае паніжэньне гэмаглабіна ў крыві дзяцей. З гэтай нагоды ў дзіцячых паліклініках і шпіталях горада зьявіліся спэцыяльныя дарадчыя габінэты лекараў, дзе бацькі хворых дзяцей могуць атрымаць патрэбную кансультацыю.

Знайшлі выйсьце

Дыфіцыт лесапілаваных будаўнічых матэрыялаў не ўвёў у роспач індывідуальных забудоўшчыкаў у Пінскім раёне. Яны і ў гэтым складаным становішчы знайшлі выйсьце: у некаторых вёсках навасёлы пачалі скарыстоўваць звычайны штакетнік для шалёўкі сваіх катэджаў, лецішчаў.

Г. А.

Пастырскае слова ксяндза-біскупа Аляксандра Кашкевіча на нядзелю Ўваскрашэньня Панскага 1993 году

Умілаваныя браты й Сёстры ў Хрысьце!

Хрыстос Уваскрэс! Сапраўды Уваскрэс! Алелюя! «Вясёлы нам сёньня дзень настаў» — гэта словы песьні вялікоднай, якія будзяць у нас радасьць з нагоды Уваскрашэньня Хрыстоса. Маем права цешыцца, бо Езус Хрыстос памёр за нашыя грахі й паўстаў з памёршых для нашага апраўданьня.

Усё, што Хрыстос учыніў, прыгожае, узьнёслае і бязконца важнае. Калі нарадзіўся ў Бэтлеэме, калі хадзіў па дарогах і сьцяжынах Палестыны і вучыў, і лячыў, калі здраджаны і асуджаны прыняў бяз слова пратэсту несправядлівы вырак сьмерці, калі цярпеў і канаў, і маліўся за тых, хто Яго ўкрыжавалі — усё гэта бязконца важнае, але найважнейшае для нас ёсьць тое, што Уваскрос. У Яго Уваскрашэньні ёсьць гарантыя нашага Уваскрашэньня.

Дарагія Браты й Сёстры! У гэты радасны дзень Уваскрашэньня жадаю, каб Пан абдараваў Вас Сваім Сьвятлом, каб маглі быць сьведкамі Яго Уваскрашэньня, самі сьведчылі аб ім усёю вашаю верай, духам малітвы і дабрынёю, пачцівасьцю, вернасьцю й любоўю ў жыцьці сямейным і ў жыцьці працоўным.

Хрыстос патрабуе сёньня сьведкаў той цудоўнай праўды, што чалавек можа жыць вечна, што любоў мацней ад нянавісьці, а жыцьцё — ад сьмерці.

Жадаю, каб усюды, куды патрапіце, абвяшчалі: Пан сапраўды Паўстаў з Памёршых.

Няхай Вас суправаджае і ўмацоўвае ў жыцьці Хрыстос, які Паўстаў з Памёршых.

На гэтае радаснае сьведчаньне аб Уваскрашэньні Хрыстосавым з усяго сэрца блаславаўляю—

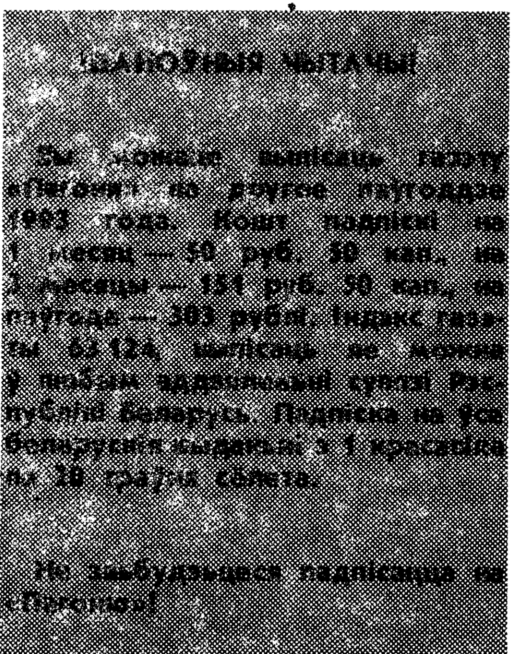
Горадня, Вялікдзень, 1993 год.

Бп Аляксандр Кашкевіч,
Ардынарый Гарадзенскі.

Атрымайце «паўлаўскія» працэнты

Некалькі дзён таму ашчадныя касы Горадні распачалі выплату замарожаных аж да 1994 года тэрміновых укладаў насельніцтва. Мінула ўсяго два гады, калі апошні прэм´ер СССР аб´явіў аб значным росьце цэнаў, а заадно абмен купюраў вартасьцю 50 і 100 рублёў. Разумеючы, што такі крок ураду выкліча гнеў, тагачасныя ўлады прыдумалі 40-працэнтную кампэнсацыю ўкладаў. Шмат укладчыкаў паверылі чарговаму фарсу ўлады камуністых і заставілі свае грошы на рахунках ашчадбанку. Што з імі стала, зараз ужо вядома. Ці будзе за гэта хоць якая-небудзь кампэнсацыя? Карэспандэнту «Пагоні» ў цэнтральнай ашчаднай касе па вул. Ажэшкі адказалі так: «Ніякай даплаты ўрадам сувэрэннай Беларусі на «паўлаўскія» 40 % не прадугледжана.

Г. АСТРОЎСКІ.

● *Савецкія міфы*

Хапай злодзея!

Або ці быў бальшавізм «жыдоўскім»

Міф аб «жыдоўскай» сутнасьці бальшавізму ўзьнік яшчэ ў грамадзянскую вайну, шырока выкарыстоўваўся гебельсаўскай прапагандай падчас другой сусьветнай вайны, актыўна эксплуатуецца і сёньня рускімі фашыстамі пры спагадлівай патолі цяперашніх нэакамуністаў.

Мэта гэтага міфу — паказаць, што зьвярыная жорсткасьць і крыважэрнасьць расейскага бальшавізму, які ўспрымаўся і ўспрымаецца нярускімі народамі былой камуністычнай імпэрыі як навязаная ім чужая, руская па сваёй сутнасьці, зьява,— на самай справе і не руская зусім, а чужая і для рускіх, прынесеная «хрыстапрадаўцамі», «жыдамі», вынік сусьветнай змовы «жыда-масонаў» і г. д.

У апраўданьне гэтага тэзісу перапічваюцца наркамы і іншыя бальшавіцкія бонзы яўрэйскага паходжаньня, а таксама тыя, жонкі каторых быццам бы былі яўрэйкамі.

Гэты довад пры ўдумлівым разглядзе даказвае, аднак, толькі тое, што многа яўрэяў, прадстаўнікоў адной з самых бяспраўных нацый у часы царскай імпэрыі ўбачылі ў кастрычніцкім перавароце і ў бальшавіцкай ідэалогіі шанц эмансіпацыі (ураўненьня ў правах) як для сябе, так і для свайго народа, таму і аддаліся гэтай ідэі душой і целам.

Падобная зьява назіралася і ў прадстаўнікоў іншых народаў. Таму бальшавізм можна было б з такім жа абгрунтаваньнем назваць і латышскім (латышскія стралкі!), і польскім (Дзяржынскі, Мянжынскі, Кржыжаноўскі і г. д.), і венгерскім, і украінскім, і армянскім, і яшчэ з большай падставай — грузінскім (Джугашвілі і Берыя!).

Такім чынам, класіфікацыя бальшавіцкіх функцыянераў па нацыянальнай прыкмеце ў любым выпадку пакажа, што бальшавіцкая дэмагогія прыцягвала амбіцыйных прадстаўнікоў усіх прыгнечаных нацый. Аднак гэты факт ня можа зьмяніць адзіна магчымай высновы, а менавіта: пануючая большасьць як арганізатараў, так і выканаўцаў бальшавіцкага тэрору былі прадстаўнікамі асноўнай, пануючай нацыі. Гэты факт асабліва яскрава праявіўся на Беларусі. Яшчэ і цяпер, згодна сьведчаньню функцыянера ПКБ Коўкеля І. І., шчырыя нашчадкі былой КПСС — КПБ у 7—8 разоў часьцей сустракаюцца сярод рускага насельніцтва Горадні як сярод беларускага.

Цяжка, канешне, нармальнаму чалавеку ўсьвядоміць, што гэтая страшная машына зьнішчэньня была сканструявана і пушчана ў ход для забойстваў і катаваньняў сваіх жа братоў і сёстраў. Тым лацьвей верыцца ў лухту, што гэта, маўляў, падкопы «жыда-масонаў» пад рускі народ і яго дзяржаву, я не сваё, дамарослае, уласнай гадоўлі.

Тэзіс аб «жыдоўскім» характары бальшавізму разьлічаны, як і ўсе чыста прапагандысцкія міфы, на вельмі недасьведчаныя або стлумленыя алкаголем ці лянотаю розумы, бо нават школьны курс рускай літаратуры — ад публіцыстыкі Пісарава й Дабралюбава да «Бесаў» Дастаеўскага — сьведчыць аб тым, што нянавісьць да багатых уладароў і прага крывавай расправы з імі — спрадвечная характэрная рыса мэнталітэту расейскага абяздоленага люду, абумоўленая канкрэтнымі сацыяльна-гістарычнымі прычынамі. Бо нідзе ў сьвеце, калі назваць хоць адну з гэтых прычын, акрамя хіба некалькіх азіяцкіх краін, багацьце не фанабэрылася так пыхліва, пагардліва і ўсемагутна, а галата не была такой жудасна-безнадзейнай і бяспраўнай, як у дарэвалюцыйнай Расеі.

Таму такім буйным кветам і расцвіла бальшавіцкая дэмагогія, што адпавядала, з аднаго боку, жаданьнем і жывёльным інстынктам вялікай часткі народа, з другога — здолела выказаць імпэрскую расейскую ідэю ў новых умовах новымі, знешне прывабнымі катэгорыямі.

І яшчэ: калі бальшавіцкія эксэсы зваліць на «жыда-масонаў», то чым жа тады растлумачыць не меней крывавыя оргіі белай гвардыі, якая сьмяротным боем змагалася з «жыдоўскім бальшавізмам» быццам бы за інтарэсы рускага народа?

Апалагетаў ідэі «жыдоўскага» паходжаньня бальшавізму не бянтэжыць і тое, што кожны, хто мае хоць трохі глуздоў ў галаве, можа запытацца: «А ці можна лічыць вялікім народ, калі ён дазволіў жменьцы прадстаўнікоў іншага племені, іншай рэлігіі, іншай культуры (не былі ж некалькі соцень ці тысяч яўрэяў ардою Батыя!) разбурыць вялікую імпэрыю, вялікую культуру і на працягу больш як 70 гадоў зьдзеквацца с яго самога, ды і ці можна такі народ увогуле лічыць народам?»

Цікава, а каго ж цяпер трэба прызнаць вінаватым у відавочных посьпехах у Расеі аб ´яднанага фашыстоўска-камуністычнага фронту? Ці можна будзе потым абцяжарыць гэтай віной тых некалькіх пашпартных яўрэяў, якія да гэтага часу яшчэ чамусьці не эмігравалі за кардон?

Каб пазбавіць гэтыя рытарычныя пытаньні налёту зьдзеклівай кпіны, трэба выказаць упэўненасьць, што рускі братні народ выйдзе здаровым з чарговага прыступу таталітарнай хваробы, мусіць выйсьці, каб жыць. І няма для рускіх шчырэйшых дабразычліўцаў у гэтым, як беларусы, бо надта цесна пераплецены лёсы нашых народаў, бо на Беларусі нахабна перайшлі ў наступ на беларускую дзяржаўнасьць аднадумцы рускіх чырвона-карычневых.

Тактыка аўтараў міфу «жыдоўскага бальшавізму» распрацавана ў крымінальным асяроддзі: злодзей, убачыўшы, што крадзеж заўважаны, пачынае заходзіцца ў крыку: «Гвалт! Хапай злодзея!»

Такую ж тактыку ўжываюць і цяперашнія ўладныя структуры на Беларусі. Учарашнія камуністычныя бонзы і сёньня застаюцца пры ўладзе, не перастаюць крычаць без перапынку, што ў сёньняшніх бедах вінаваты дэмакраты...

Дык будзем жа пільнымі, узважым, ці ня злодзей той, хто гістарычна і найгучней крычыць?

М. ПАТРЭБА.

Консул па-беларуску ні бэ, ні мэ

Яскрава памятаю год 1990-ы, а менавіта сакавіцкія падзеі на Летуве, калі парлямэнт гэтай рэспублікі абвясьціў сьвету аб сваёй незалежнасьці, надзеі вяртаньня ў супольніцтва эўрапэйскіх народаў. Інтуітыўна многія з нас адчувалі, што вось-вось выбухне, і таму сам факт толькі пацьвердзіў нашыя спадзяваньні. Але мяне ўразіла іншае. Па тэлебачаньні былі паказаны кадры наступнага зьместу: у Злучаных Штатах, дзе існуе шматтысячная летувіская дыяспара, ва ўсіх касьцёлах некалькі дзён эмігранты летувіскай нацыянальнасьці са сьлязамі на вачох маліліся за тое, каб Бог не дапусьціў, каб летувіскі народ выродзіўся ды загінуў. Ня толькі грамадзяне Летувы, але й суайчыньнікі, якія жывуць за мяжой, зышліся ў галоўным — адзіную нацыю аб ´ядноўвае агульная мэта — адбудова сувэрэннай летувіскай дзяржавы.

Мінула колькі гадоў. Летувіскія эмігранты вяртаюцца на Бацькаўшчыну, укладаюць грошы ў разьвіцьцё нацыянальнага бізнэсу, ладзяць ды мацуюць сувязі з землякамі, адным словам, дзяржава стварыла ўсе варункі, якія спрыяюць яе аўтарытэту ў сьвеце...

Мне, грамадзяніну Беларусі, у каторы раз балюча й горка за антыбеларускую, па сутнасьці палітыку нашага ўрада. Так, у сьнежні давялося сустрэцца з беларусамі ў Гданьску, дзе іх жыве нямала. Прадстаўнікі Беларускага культурнага цэнтру, якія год дамагаюцца ад мясцовых уладаў захаваць за імі памяшканьні, дзе месьцяцца актывісты беларускай грамады. Нагадаю, што ў Гданьску знаходзіцца гэнэральнае консульства Беларусі ў Польшчы, і выдаткоўваецца на яго ўтрыманьне з дзяржаўнага бюджэту 40 000 даляраў. Таму і зразумела пазіцыя мэра: ідзіце да консула, маўляў, ваш суайчыньнік, з ім і вырашайце праблемы, а ў нас сваіх клопатаў повен рот.

А як нармальнаму чалавеку растлумачыць, што гэтаму консулу да гэтых братоў-беларусаў такая ж справа, як нашаму ўраду да ўсіх нас? Сорамна за ўрад і можна зразумець гданьскіх беларусаў — адно спадзяваньне на польскія ўлады. Трагедыя нацыі, што тамтэйшыя беларусы адчуваюць сябе па-ранейшаму як бы эмігрантамі, лёсам закінутыя ў чужую краіну, а не часьцінкай беларускага народу, які мае сваю дзяржаўнасьць. А калі няма даверу сыноў да сваёй Бацькаўшчыны — гэта страшна. Таму й зайздрошчу суседзям-летувісам, таму й сорамна за палітыку нашай дзяржавы.

А рэчаіснасьць зараз такая, што грамадзяне сувэрэннай Беларусі па ўсіх завулках абмяркоўваюць, быць ці ня быць Ельцыну прэзідэнтам; аддаць ці не Курылы японцам; чаму зьнік Няўзораў з тэлебачаньня ды г. д. Жывуць, адным словам, справамі чужой дзяржавы, ня ведаюць, што робіцца ў сваёй хаце.

Калі, нарэшце, наш урад ды ўсе мы разам зразумеем, што ў нас свая ёсьць зямля, гісторыя, свае суайчыньнікі за мяжой, якія жывуць, магчыма, апошнімі надзеямі? Цікавае пытаньне, калі ж пачнуць паважаць нас як народ, разгледзяць нашае адметнае, беларускае, з усяго рускага ды савецкага? Пэўна, тады, калі пачнем паважаць сябе самі.

Маленькі прыклад. Той жа гэнэральны консул Беларусі ў Польшчы ані па-беларуску, ані па-польску. Прыкра ды сорамна. А вось за Летуву чамусьці па-ранейшаму толькі радасна ды зайздросна па-добраму... Вось і ўся палітыка. А за ёй — ня упусьціць бы, мабыць, апошні шанц.

Алесь ПУГАЧОЎ.

Сьціслым радком

АПЫТАНЬНЕ сярод пастаянных слухачоў беларускіх перадач радыё «Свабода» правёў у Горадні менскі сацыёлаг Андрэй Вардамацкі. Рэспандэнты былі ўмоўна падзелены на дзьве групы: маладзёжную і людзей больш сталага ўзросту.

Мэтай сацыёлага было вызначыць, што цікавіць гарадзенцаў у перадачах адной з самых уплывовых заходніх радыёстанцый, што прапануюць слухачы журналістам «Свабоды» для стварэньня сучасных высокапрафэсійных праграмаў.

Пра вынікі апытаньня «Пагоня» зьбіраецца паведаміць у бліжэйшых нумарах.

СВАЮ КРАМУ маюць цяпер будучыя тэкстыльшчыцы з гарадзенскага прафтэхвучылішча нумар 120. А гандлююць тут пражай, сукенкамі, халатамі, іншай прадукцыяй, якую выpабляюць дзяўчаты ў вучэбных майстэрнях. Вучылішча мае неблагі прыбытак.

Шчыра дзякуюць тут шэфам,— вытворчаму прадзільна-нітачнаму аб ´яднаньню, швейна-гандлёвай фірме «Элод», тонкасуконнаму аб ´яднаньню,— за пастаянную падтрымку й клопат.

ПРЫВАТНАЯ ІНІЦЫЯТЫВА абуджаецца паціху і ў глыбінцы. У Сьвіслацкім раёне 55 чалавек афіцыйна зарэгістраваліся як прадпрымальнікі. У асноўным гэта жыхары райцэнтра, хаця ёсць і вяскоўцы з Нязбодзіч, Грыцкоў, Ханчыц.

Сфэра дзейнасьці прадпрымальнікаў—розьнічны гандаль, рамонт гадзіньнікаў, вязаньне верхняга адзеньня, музычныя паслугі.

САЦЫЯЛЬНАЕ АДДЗЯЛЕНЬНЕ на дзесяць ложкаў адкрылася пры Скідзельскай бальніцы. Прызначана яно для адзінокіх людзей, якім патрэбна амбулаторнае лячэньне і пра якіх няма каму паклапаціцца.

Грошы на гэтую гуманную справу далі калгас «Скідзельскі» і мясцовы камбінат хлебапрадуктаў, кожны па сто тысяч рублёў. Дапамаглі і калектывы бройлернай птушкафабрыкі і цукровага камбінату.

М. МЯЦЯВІЦКІ.

ШМАТ ХТО з жыхароў Смаргоні шукае сёньня працу. Ужо каля 500 чалавек атрымалі сёньня статус беспрацоўных. А ў той жа час, як ні дзіўна, некаторыя з мясцовых прадпрыемстваў — агрэгатны завод, завод буйнапанэльнага домабудаваньня, будаўніча-мантажны трэст № 41 — даволі актыўна прымалі на працу й давалі месцы ў інтэрнатах тым, хто прыехаў у нашу краіну з розных дзяржаў былога Саюза і не зьяўляецца грамадзянінам Рэспублікі Беларусь.

У мінулыя гады, калі сітуацыя ў горадзе была больш стабільная, Смаргонь ветліва сустракала многіх прыезжых. Але цяпер не тыя часы. Мясцовы бюджэт не вытрымлівае велізарных выдаткаў на сацыяльную сфэру, да таго ж трэба дапамагчы перасяленцам з чарнобыльскай зоны...

І вось смаргонскі гарвыканкам вырашыў спыніць «самадзейнасьць» кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый, і сваім рашэньнем забараніў ім без дазволу гарадзкіх уладаў прымаць на працу і даваць месца ў інтэрнатах тым, хто прыехаў у Смаргонь з-за межаў Беларусі. Мера вымушаная, але неабходная. Інакш як спыніць паток мігрантаў з «гарачых кропак» былога Саюза? Тут неабходна прымаць рашэньні на ўзроўні ўрада.

В. БЯЛЕВІЧ.

Справы партыйныя

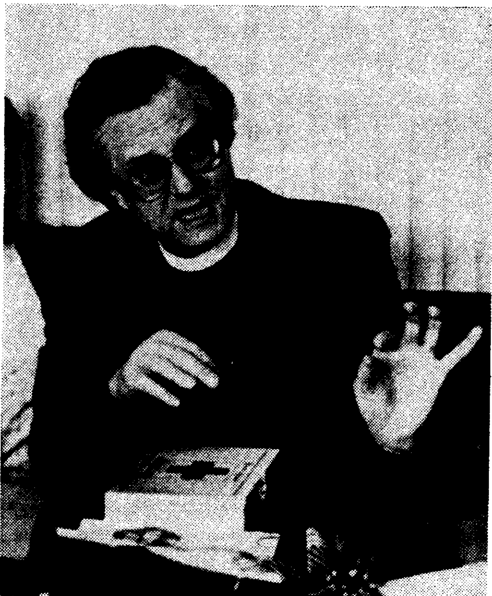
Як паведаміў кіраўнік ПКБ т. Чыкін, ужо надрукаваныя 30 тысячаў партыйных квіткоў адноўленае КПБ. Але, па яго ж словах, гэта толькі «першыя ластаўкі», бо на самой справе прыхільнікаў камуністычных ідэалаў на Беларусі значна болей.

Як жывеш, пярвічка?

У камуністычны парткам саюза пісьменьнікаў Беларусі пачалі здаваць партыйныя ўзносы. Першымі ў праўленьне саюза прынесьлі свае грошы два Іваны — Шамякін і Чыгрынаў.

ГРАМАДЗТВА

«Надзея-экспрэс» для Беларусі

Так называецца акцыя гуманітарнай дапамогі для нашай краіны, якую праводзіць вясной гэтага года амэрыканская дабрачынная арганізацыя. «Сіціхоп», што ў перакладзе азначае «Горад будучыні». Ужо 9 красавіка першы самалёт з-за акіяна павінен даставіць на Беларусь дзіцячае харчаваньне й мэдыкамэнты. Другі паветраны рэйс прызначаны на 25 красавіка.

Пра гэта паведаміў прэзідэнт «Сіціхопа» містэр Пол Мор, які на мінулым тыдні быў у Горадні. Ён перадаў у бальніцы горада гуманітарны груз — мэдыцынскія прэпараты й дзіцячае харчаваньне. У ходзе апэрацыі «Надзея — экспрэс» вобласьць павінна атрымаць яшчэ значную колькасьць такой дапамогі. Па словах містэра Мора, у Горадню прыедзе каля 50 валанцёраў-добраахвотнікаў са Злучаных Штатаў Амэрыкі, якія дапамогуць у разьмеркаваньні гуманітарнага груза.

Вялікую павагу выклікае дабрачынная дзейнасьць прэзідэнта «Сіціхоп». У кастрычніку 1990 года ён упершыню наведаў Менск, убачыў у нашых шпіталях дзетак, якія сталі ахвярамі Чарнобыля... З таго часу Пол Мор і яго сям 'я, яго аднадумцы па ўсёй Амэрыцы стараюцца дапамагчы Беларусі, даць надзею хворым дзецям на выздараўленьне, на будучыню. «Сіціхоп» зьбірае ахвяраваньні, купляе на гэтыя грошы мэдыкамэнты й адпраўляе іх у нашыя бальніцы. Сёньня ў Менску ўжо працуе пастаяннае прадстаўніцтва «Сіціхоп» і дапамога нам, ужо не часовая кампанія, а доўгатэрміновая праграма.

М. ВАСІЛЕВІЧ.

● Ліст з вёскі

Напаўжартам аб нашых недарэчнасьцях

Жыву я сабе на Гарадзеншчыне, у знакамітых Верцялішках. Ды і не аб чым ня думаю. Аркамя таго, як жыць у гэты мудрагелісты час. А так, нічога мяне не турбуе. Навошта мне той Карабах, ды яшчэ Нагорны. Да лямпачкі мне Армэнія і Азэрбайджан, чачэнцы ці там татары ды яшчэ там розныя...

Бач ты! Прыдумалі нацыянальнае пытаньне. Сядзелі б моўчкі, працавалі б пацііху ды ў сапілкі дзьмухалі. Знайшліся мне нацыяналісты.

Вось у нас у гэтай справе адно заміляваньне. Рабуе Беларусь хто толькі захоча. І ўсё шыта-крыта. І ніхто не пярэчыць ні ў чым.

Адно толькі ўголас, каму трэба й ня трэба, балбочуць: давайце дзяржаўнае дзьвюхмоўе.

А кажуць, што яшчэ да Вялікай Айчыннай ва Усходняй Беларусі былі толькі беларускія школкі. Былі таксама яўрэйскія, нават нямецкія. І пэрыяд быў сталінскі, і ніякай гаворкі, як зараз, аб дэмакратыі не было, але школы былі.

І вось праз паўстагоддзя ўсе беларускія і іншыя школкі зьніклі, як карова языком зьлізала. Ніякіх дэкрэтаў не выдавалі, ніякіх заяў ніхто не пісаў аб іх скасаваньні.

Толькі й радасьці было мне, беларусу, што калі-нікалі нібы сухім пэндзлем па вуснах падражнівалі: бульба, хата, маці, тата. Праўда, апошнім часам лексіка беларуская пашырылася. Нават старшыня Вярхоўнага Савету Беларусі праводзіць паседжаньні па-беларуску.

І ведаеце што? Выношу прапанову аб скасаваньні розных званьняў: заслужаных, народных. Навошта? У большасьці такіх заслужаных ці народных беларускага столькі, колькі ў маёй прабабкі маршальскага імпэту. Няўжо ім такі гонар за тое, што ў Беларусі жывуць і працуюць? Ды мне хай той дзівак падкіне якое званьне. Я ж ня толькі жыву на Беларусі, працую, да чаго ж беларус ды на родный мове час ад часу размаўляю.

Мог бы часьцей, ды абставіны перашкаджаюць.

Пытаньні. Пытаньні. Чаму, напрыклад, у Эстоніі, Латвіі, Летуве, дзе карэннага насельніцтва ня больш, чым у нас беларусаў, ніякіх размоў аб дзяржаўных мовах не было, а з павагай, любоўю адносяцца да сваіх моў. А мы мелі калісьці сваю дзяржаўную мову, раптам распачалі балбатню вакол яе.

Як паўсюдна закрывалі беларускія школы, дык ні ў кога не пыталіся. А зараз? Будзьце ласкавы, татачка, мамачка, напішыце заяву, каб вашы дзеткі ў беларускі клас пайшлі вучыцца. Ну, як у гады галечы (а мы сапраўды ў галечы жывём), калі ж ходзяць з торбамі: «Падайце, людзі добрыя».

А што даваць? Рэспубліка Беларусь — дзяржава. Зьяўляецца нават членам ААН. Значыцца, Беларусь і мова тут беларуская, дзяржаўная. І нікому не дазволена гвалт чыніць над ёю. Ды й сьмешкамі займацца. Вайвай, што рабіць? Якім шляхам пайсьці? Справа сур 'ёзная. Дроў каб не наламаць. А дроў ужо і так наколата, што імі цэлы Менск ацяпліць можна.

Няўжо гэта самая дэмакратыя ўсталёўваецца, каб ужо каторы год і пасьля прыняцьця Закона аб мовах весьці адно размовы? Жывеш у Беларусі — вучы, ведай яе мову. Жывеш у Расеі — хоць сакачы, але па-расейску.

На жаль, на Беларусі зашмат зэльвенскіх настаўнікаў, якія нават чытаць па-беларуску не жадаюць. Ці ж не таму у кожным малым і вялікім паселішчы вуліцы носяць найменьні рускіх і розныя шыльды, назвы гарадоў і вёсак — па-руску? Ці ж не таму шматлікія рэспубліканскія, вабласныя, раённыя і гарадзкія газэты выходзяць на расейскай мове. Няўжо, скажам, на Ашмяншчыне, радзіме Ф. Багушэвіча, перасталі яго земляні любіць і паважаць родную мову і з гэтай нагоды раёнка — на расейскай. Мы ж ганарымся сваімі класікамі. А можа, толькі на словах?

У. ГАРАНЧУК.

Лісткі календара

Дзень абвяшчэньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі — 25 сакавіка 1918 года, выклікае сёньня ў розных людзей дыямэтральна процілеглую рэакцыю. Але што б ні казалі праціўнікі БНР, у гэты дзень 75 гадоў таму назад было упершыню заяўлена ўсяму сьвету, што ёсьць такі народ — беларусы, і такая краіна — Беларусь, якая хоча заняць, як казаў Янка Купала, «свой пачэсны пасад між народамі». І цалкам магчыма, што калі б не было БНР, то хутчэй за ўсё не было б і БССР.

Упершыню пра гэты дзень я прачытаў яшчэ школьнікам на лістку беларускага адрыўнога календару, які ў часы міжваеннай Польшчы выдаваўся ў Вільні. Дарэчы, у тых умовах, калі не існавала беларускіх школаў і вельмі цяжка было з беларускімі кніжкамі, каляндар гэты быў «настольнай кнігай» беларускага селяніна, яго «унівэрсітэтам», дзе ён мог прачытаць і беларускія вершы, і зьвесткі пра нашу гісторыю, пра родную прыроду, жарты, гаспадарчыя парады і шмат аб чым іншым.

Менавіта з гэтага календара я даведаўся пра Полацкае княства, пра яго князя Усяслава Чарадзея, пра тое, чым для нас, беларусаў, была эпоха Вялікага княства Літоўскага, пра К. Каліноўскага і як я ўжо сказаў вышэй, пра дзень 25 сакавіка.

Акрамя календара хадзілі з рук у рукі вельмі панішчаныя, часта без вокладак, кнігі беларускіх пісьменьнікаў і паэтаў (Ядзвігіна Ш., Якуба Коласа, Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Я. Лёсіка і іншых), а таксама розныя брашуркі й лістоўкі (іх мы называлі афішкамі). З гэтай літаратуры й календара я многа перапісаў вершаў, гістарычных зьвестак у сшыткі. Частка іх загінула, а з тых, што засталіся, прапаную чытачам газэты верш Юльяна Сяргіевіча, прысьвечаны дню 25 сакавіка.

Г. ТАРАСЕВІЧ.

ДА ДНЯ 25 САКАВІКА

Сягоньня распалім сьвятло
успамінаў,
Пайшоўшы ў неварач розных
часінаў.
Як многа падзеяў калісь
галасьлівых
Разьвеяла рэха абшараў драмлівых
І толькі ясьнеючай славы сьляды
Не змогуць зацерці вякамі гады.
Калісьці ў хвалях зьвінячых
прадвесьня,
Імкненьне, як быццам, прызыўная
песьня,
Сабрала пад кліч змагароў
за свабоду,
Абвесьціць грамадна днём гэтым
народу
Ад роднай краіны свой першы
прывет,
Што грымнуў магутна — «Няхай
будзе сьвет!»
З усёй Беларусі вялікае веча,
За праўду ў жыцьці барацьбы
чалавечай,
Нарэшце пісала агністае імя,
Якое тварыла цярпеўшай краіне
У досьвітках лепшага заўтра—
зару,
Як лозунг магутны — «Жыве
Беларусь»!
Народ перажыўшы ўсе гвалты
прыгонаў,
І царска-жандарскіх рэжымаў-
законаў,
Аддаўшы пад бой і пажары Краіну,
Народ у пагібелі той не загінуў.
Ён меў яшчэ сілу паўстаць
з небыцьця
І абвесьціць на сьвет сваё права
жыцьця.
Панурыя хмары варожых нам
сілаў.
Аднак вартавалі курганаў-магілаў.
Адкуль спадзяваліся з мёртвых
устане,
Каб гвалтаў сваіх даказаць
выкананьне...
Іржаваю стальлю зьвінелі ізноў,
Пракляцьце і ганьба чужых
кандалоў...
За тым скрыжаваньнем вялікай
дарогі
Ізноў напаткаліся ссылкі, вастрогі,
Што мелі згасіць нашы іскры
надзеі,
Ды толькі не можна згасіць той
ідэі,
Якая калісь гэтым памятным днём
Успыхнула ў нас незгасімым агнём.
Якая парой мітусьні ўсенароднай,
Паслужыць нам зоркай сьвятой,
пуцяводнай,
Прызыўна зьбярэ Крывічоў
пакаленьне,
Пад сьцяг барацьбы за сваё
адраджэньне,
Якое прадбачыць сягоньня народ.
Як сьветлы й радасны сонца ўсход.
Сягоньня з нас кожны павінен
прызнацца,
Ці мае ўстаць, ці бяздушна
схавацца.
Як дух нашай волі ўзьнясецца
на крыльле,
Каб чуцца нам пэўным з рахункам
на сіле.
І сіле варожай даць пэўны адпор,
За свой родны край, за свабодны
прастор.
Сыйдзіце з дарогі, варожыя цені.
Бо далей не змоўчаць вам нашы
цярпеньні!
Даўнейшых прыгоньнікаў
вольныя дзеці
Яшчэ вас паклічуць за крыўду
і зьдзекі,
Каб далі прад судом на гэта
адказ:
— Чаго вы заўсёды хацелі ад нас?
Сягоньня ў часе вялікага сьвята,
Няхай будзе імя высока ўзьнята
Таго, хто калісьці цярпеў
паніжэньне,
І з верай у справу свайго
вызваленьня.
Мы скрышым мінулых вякоў
ланцугі
За волю тваю, наш народ дарагі.

ВІЛЕНШЧЫНА

АДКРЫТЫ ЛІСТ

Таварыства Беларускай Культуры ў Летуве да грамадзкасьці Беларусі

Шаноўныя суайчыньнікі.

На жаль, нашыя спробы зьвярнуць увагу да сваіх праблемаў праз зварота да кіраўніцтва Рэспублікі Беларусь праз сродкі масавай інфармацыі маюць малы вынік. Таму мы зьвяртаемся непасрэдна да людзей Беларусі, каб засьведчыць: беларускае насельніцтва шматнацыянальнай Віленшчыны — адзіная тут нацыянальная супольнасьць, якая ня мае дапамогі з боку ўраду дзяржавы свае нацыі.

Чарговая беларуска-летувіская сустрэча, што адбылася ў Вільні 16 сакавіка, нагадала нядаўнія застойныя часы. Яна рыхтавалася недзе ва ўрадавых кабінэтах пры зачыненых дзьвярох і дзя нас, беларусаў Віленшчыны, сталася поўнаю нечаканасьцю. Між тым, у Вільню прыехала вялікая дэлегацыя беларускіх урадоўцаў на чале з В. Кебічам. Тут былі віцэпрем ´ер С. Брыль, дзяржсакратар па справах СНД Ул. Заламай, міністр замежных справаў П. Краўчанка, начальнік пагранвойскаў Я. Бачароў, старшыня Гарадзенскага аблвыканкаму Д. Арцыменя, кіраўнікі дзяржаўнага банку, мытні ды іншых установаў. Кіраўнікі урадаў дзьвюх дзяржаваў падпісалі пагадненьне аб вольным гандлі ды гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве на 1993 год. Пра ўсё гэта 60 тысяч беларусаў Летувы даведаліся пасьля, калі справа была ўжо зробленая. На прэс-канфэрэнцыі на пытаньне журналістаў пра тое, ці абмяркоўвалася ў часе сустрэчы праблема нацыянальных меншасьцяў, В. Кебіч адказаў, што «Беларусь у гэтым сэньсе ня можа прад ´явіць Летуве ніякіх прэтэнзіяў». Заўважым, што ніякіх кансультацый на гэты конт з беларусамі Летувы кіраўніцтва Беларусі не праводзіла. Між тым, нявырашаных праблемаў і непаразуменьняў у нашым рэгіёне сёньня шмат.

60-тысячнае беларускае насельніцтва ня мае свае інтэлігенцыі. Многія сотні тутэйшых беларускіх настаўнікаў, журналістаў, юрыстаў... былі да аднаго зьнішчаныя ў сталінскія часы, а ў наступныя гады такія кадры не аднаўляліся. Таму сёньня беларускае насельніцтва Віленшчыны вымушанае аддаваць дзяцей у расейскія, польскія ды летувіскія школы. Створаная пры Віленскім пэдунівэрсітэце кафэдра беларусістыкі трымаецца на энтузіязме некалькіх самаахвярных людзей, велізарнай ахвярнасьці каштавала адкрыцьцё адзінае ў Вільні беларускае клясы, пад пытаньнем адкрыцьцё ў верасьні сёлета віленскай беларускай гімназіі. Недахоп спэцыялістаў сказваецца на тым, што беларусы Вілешчыны ня маюць свае рэгулярнае газэты. Хоць да вайны тут выходзілі дзесяткі беларускіх пэрыядычных выданьняў. У той час у горадзе працаваў і Беларускі музэй, узнавіць працу якога сёньня без дапамогі з Беларусі немагчыма, бо гэта пытаньне ня толькі кадравае й фінансавае, але й палітычнае. Тое ж можна сказаць і пра музэй-кватэру мастака Пётры Сергіевіча, і пра музэй Якуба Коласа. На вялікі жаль, калі гэтыя пытаньні і ўздымаюцца на міждзяржаўных перамовах, дык беларускі бок часта выяўляе тут недасьведчанасьць і незацікаўленасьць.

Яшчэ адна наша праблема — грамадзянства. Беларусы — адзіная нацыя ў Летуве, многія прадстаўнікі якой пазбаўленыя права прыватызаваць жыльлё. Гутарка ідзе пра тых, хто пераехаў з Беларусі ў Летуву пасьля 1989 году. Пераважна гэта чарнобыльцы. Але паводле закону яны ня маюць права на атрыманьне грамадзянства і, адпаведна, на інвэстыцыйныя чэкі, на прыватызацыю сваіх кватэраў. Да прыкладу, тыя, хто пераехаў у Летуву з Расеі, такое права маюць, бо на тое існуе спэцыяльнае міждзяржаўнае пагадненьне. Калі ж тыя жыхары Летувы, якія пасьля 1989 г. прыехалі з Беларусі, прымуць беларускае грамадзянства, няма ніякіх гарантый, што ўрад Беларусі кампэнсуе ім страты ў часы ўсеагульнай прыватызацыі.

Гэта толькі асноўныя праблемы. Сочачы за хадою міждзяржаўных адносінаў, мы пераконваемся, што ўрад Беларусі гэтых праблемаў альбо ня ведае, альбо ня хоча іх браць да галавы.

Нам крыўдна назіраць, як пры кожным візіце кіраўнікоў Расеі і Польшчы ў Вільню, Летувы — у Польшчу і на Беларусь яны сустракаюцца з прадстаўнікамі мясцовага расейскага, польскага, летувіскага насельніцтва. Летува збудавала буйнейшы культурны цэнтр у беларускіх вёсках Пеляса і Гервяты для некалькіх тысяч летувісаў Беларусі. Днямі прэм ´ер-міністр Летувы падпісаў загад пра выдзяленьне ў гэтым годзе 145 млн. талонаў на будаўніцтва буйнога культурнага цэнтру ў Сейнах для летувісаў Польшчы. У Летуве рэтрансьлююцца два расейскія і польскі тэлевізійныя каналы, але няма беларускага. Няма чаго казаць пра тое, якія вялізныя сродкі ўкладае Польшча ў польскія школы, друк, культурныя ўстановы на Віленшчыне. Складваецца ўражаньне, што ўрад РБ наўмысна адлучае нас ад жыцьця рэспублікі, спрыяючы хутчэйшай русіфікацыі, паланізацыі ды літуанізацыі карэннага беларускага насельніцтва Віленшчыны. І вынікі не прымушаюць сябе чакаць. Беларусы — адзіная нацыя ў Вільні, чыя колькасьць за апошнія гады зьменшылася.

Візіт дэлегацыі В. Кебіча — ня першы за апошні час. Прыяжджалі і ў справе культуры, і ў справе сувязі, і г. д. Але мала хто спытаўся ў тутэйшага беларуса, як ён глядзіць на тую ці іншую дамову. Ды й самі дамовы ў большасьці застаюцца для нас таямніцай. Паводле тых вестак, якія даходзілі да нас з друку, амаль заўсёды на гэтых сустрэчах беларускі бок выяўляў некампэтэнтнасьць у справах гістарычнай і культурнай беларускай спадчыны на Віленшчыне і абыякавасьць да мясцовага беларускага насельніцтва. Між тым, мы цьвёрда перакананыя, што без разуменьня ролі Вільні немагчымае ніякае нацыянальна-культурнае адраджэньне ў рэспубліцы Беларусь. Бо і першая беларуская кніга, і паўстаньне Каліноўскага, і творчасьць Багушэвіча, і беларускае адраджэньне пачатку стагоддзя — нашаніўская пара з імёнамі Купалы, Багдановіча, Гарэцкага, зрэшты, усіх клясікаў беларускае культуры зьвязанае з гэтым горадам.

Мы за тое, каб Вільня была адкрытая для Беларусі, каб тут адрадзілася беларускае нацыянальнае жыцьцё, каб былі адноўленыя беларуская гімназія, музэй, друк. Але бачыць Бог, што адных нашых высілкаў і дапамогі летувіскага ўраду для гэтага недастаткова.

Старшыня Таварыства Беларускай Культуры.

Хведар НЮНЬКА.

Адкрыты ліст прыняты на паседжаньні Рады ТБК 22 сакавіка 1993 г.

«Наша ніва» № 10

Выйшаў з друку чарговы нумар віленскай беларускай газэты «Наша Ніва». Яго тэма — эўрапэізацыя. Геапалітыка, ідэалёгія й экономіка новай Беларусі разглядаюцца ў артыкулах, прысьвечаных:

гадавіне эўрапэйскай уніі ў Маастрыхце;

Балтыйска-Чарнаморскай Садружнасьці былых эўрапэйскіх ´рэспублік СССР без Расеі;

сучаснаму лібэралізму, які ў нашай сітуацыі набывае спэцыфічныя зыродлівыя формы.

Літаратурны аддзел утвараюць новыя вэрсэты Алеся Разанава й пачатак раману «Юстына» — першага ў трылёгіі Лорэнса Дарэла — знанага ў сьвеце англамоўнага пісьменьніка, творы якога дагэтуль на белурускую мову не перакладаліся (як, зрэшты, й на расейскую). У нас добра ведаюць брата пісьменьніка — Джэралда Дарэла, які піша пра жывёлаў. Але гэта зусім іншая літаратура.

Эсэістыка — улюбёны жанр газэты. Гэтым разам Францішак Эн. прадумвае паняцьце «беларускага гораду». Уладзімір Арлоў прыгнечаны свіім уражаньнем ад сёньняшняй Латвіі. Трыма імпрэсіямі ў «Нашай Ніве» дэбютуе Севярын К.— «На гэтай паперы...», «Момант Мяне», «Парагвай».

Тэксты, аўтары й тэмы, што згубіліся ў часе... Зою Каўшанку, якая ў 1947 годзе амаль год правяла ў адзіночцы Менскай турмы, НКВД схіляла да агентурнае працы ў асяродку паваеннае беларускае эміграцыі. Пра гэта п. Зоя расказвае ў новым разьдзеле сваіх успамінаў... Чатыры купюры, якія зрабіла ў апошнім выданьні рамана М. Гарэцкага «Віленскія камунары» савецкая цэнзура, рэдакцыя «НН» аднаўляе да 100-годдзя пісьменьніка паводле аўтарскага рукапісу, што захоўваецца ў бібліятэцы АН у Вільні... Артыкул Янкі Станкевіча, які так і ня трапіў у друк Заходняй Беларусі ў міжваенным часе, аспрэчвае сьцьвярджаньне пра Беларусь як пра «краіну пяці нацый». Аўтар ня згодны залічаць да карэнных нацый Беларусі палякаў і расейцаў. Ягоныя аргумэнты—у гэтым нумары «НН».

Паміж названымі матэрыяламі друкуецца шмат іншых — пад традыцыйнымі рубрыкамі «Дзёньнік прыватнага чалавека», «авс», «Што здарылася?», «Што пішуць?»...

(брат), Вільня.

Агляд

Албанцы — за эміграцыю

У 18 посткамуністычных краінах паводле рэкамэндацыяў Эўрабаромэтру праведзенае апытаньне асобаў, старэйшых за 15 гадоў. На пытаньне, ці лепей людзям працавалася ў цяперашняй ці ранейшай сістэме, адказы, што ў ранейшай пераважалі ў Польшчы й Вугоршчыне (39 і 53% пры 34 і 18% галасоў «за» цяперашнюю сістэму). Набольш прыхільнікаў эміграцыі на Захад занатавана ў Албаніі (53%), Грузіі, Македоніі, Арменіі, найменш — у Вугоршчыне і Польшчы (5%).

Падпсаваная ўрачыстасьць

Дакладней, самое ўрачыстае паседжаньне й канцэрт у Белай зале былога губэрнатарскага палацу ў Вільні да 75-х угодкаў БНР прайшлі нармалёва. Выступалі высокія прадстаўнікі летувіскіх уладаў і намесьнік міністра культуры з Менску (летась 25 сакавіка ў Вільні выступаў С. Шушкевіч). Хіба што летувіская мова значна пераважала над беларускай. Гэта было заўважна, бо беларускую ў зале разумелі усе, а летувіскую — не. Падпсаванае сьвята было ў гэты ж вечар на Летувіскай тэлевізіі, дзе зьнялі з эфіру загадзя абвешчаную сьвяточную беларускую праграму, прысьчаную Дню Незалежнасьці. Гэтая 45-хвілінавая праграма, падрыхтаваная беларускімі журналістамі ЛТ, складалася з віншавальнага слова да беларусаў Віленшчыны, якое сказаў старшыня Таварыства Беларускай Культуры сп. Хведар Нюнька, з некалькіх патрыятычных песень у выкананьні Данчыка і з фрагмэнту тэлеспэктаклю «Выгнаньне ў рай» — пра гісторыю князёўны Рагнеды. Хто і за што загадаў зьняць беларускую праграму, невядома. Але факт застаецца фактам — спрацавала цэнзура, так знаёмая з нядаўняга камуністычнага часу.

Вільню наведаў Старшыня Рады БНР

Гэта здарылася 27 сакавіка падчас адкрыцьця помніка братом Івану й Антону Луцкевічам на славутых могілках Роса. Спадар Язэп Сажыч трымаў прамову на ўрачыстым сходзе й нават выканаў фрагмэнт песьні «Сьпі, змагар». Акрамя высокага госьця з Амэрыкі,прысутнічалі й прамаўлялі кіраўнік беларускае рэдакцыі радыё «Свабода» сп. Вячаслаў Станкевіч, госьці з РБ, Беласточчыны і самой Вільні. Народу было шмат. Цяпер на Літарацкай горцы на Росах сярод магілаў Сваяка, Дубейкаўскага, Аляхновіча, Чурлёніса, Сыракомлі ды многіх іншых славутасьцяў узвышаецца белая мармуровая стэла, падзеленая на дзьве часткі чырвоным каменным крыжом. Зьлева барэльеф Івана Луцкевіча, справа — Антона.

«Красный уголок» замест Віленскага Беларускага Музэю

Таварыства Беларускай Культуры атрымала адказ Міністэрства культуры й асьветы Летувы на свой запыт у справе аднаўленьня Віленскага Беларускага Музэю імя Івана Луцкевіча. Як вядома, такі музэй існаваў у Вільні з 1919 году і быў буйнейшым зборам найбольш каштоўных экспанатах, зьвязаных з беларускай гісторыяй і культурай. Пасьля вайны ўлады Савецкай Летувы расфарміравалі музэй: бібліятэка і архіў леглі ў падмурак сёньняшняй фундамэнтальнай бібліятэкі Акадэміі Навукаў Летувы, а вялікая частка экспанатаў старажытнасьці патрапіла ў сёньняшні летувіскі этнаграфічны музэй.

У апошнія гады актывісты Таварыства Беларускай Культуры ў друку і на сустрэчах ня раз ставілі перад уладамі Летувіскай Рэспублікі пытаньне ўзнаўленьня працы Беларускага Музэю. Нарэшце ў Міністэрстве культуры й асьветы была створаная камісія, якая прыслала ў ТБК ліст наступнага зьместу: Міністэрства не ўхваляе аднаўленьня былога Беларускага Музэю й прапануе ТБК на грамадзкіх пачатках стварыць новы музэй. Міністэрства абяцае даць мэтадычную дапамогу, садзейнічаць, каб іншыя музэі давалі гэтаму музэю пакарыстацца сваімі экспанатамі, а таксама хадайнічаць перад уладамі пра фінансавую дапамогу гэтаму музэю.

Сэнс адказу зразумелы: Міністэрства ня хоча, каб аднавіўся стары музэй, які зараз запатрабуе ў летувіскіх музэяў назад свае экспанаты, і прапануе стварыць новы музэй фактычна на голым мейсцы. Пры сёньняшняй сітуацыі беларускае супольнасьці ў Летуве такая прапанова і нерэальная, і бяссэнсавая, ТБК вядзе гутарку менавіта пра аднаўленьне славутага музэю на дзяржаўным грунцьце, а не пра стварэньне аматарскага «краснго уголка». Трэба думаць, што магчымасьці беларускага супольніцтва Віленшчыны ў гэтай справе ўжо вычэрпаныя, наступнае слова на міждзяржаўных перамовах мусіць сказаць Рэспубліка Беларусь.

(брат).

ПАЛІТЫКА

● *Перадрук*

Гэнэралу Ярузэльскаму падабаецца прэзідэнт Валэнса

Варшава. 69-гадовы гэнэрал Войцах Ярузэльскі нерухома сядзіць у фатэлі, ягоны твар скажоны болем, быццам ён пакутуе на старую рану. Аднак ён ані на хвілю не вагаецца, адказваючы на пытаньне «Калі б яму давялося зноў пачынаць, ці абвясьціў бы ён у Польшчы вайсковы стан?» Ён змрочна адказвае, што «хутчэй пусьціў бы сабе кулю ў лоб».

Гэнэрал, якому наканавана трапіць у гісторыю чалавекам, які спачатку перамог «Салідарнасьць», а потым быў змушаны кіраваць працэсам ліквідаваньня камуністычнай улады у сваёй краіне, прызнаўся, што сёньня ён шкадуе пра тое, што выклікаў войска з танкамі ў тую сьнежаньскую ноч 1981 года.

«Сёньня я, канешне, стаў мудрэйшым,— сказаў ён у гутарцы — Мінула дзесяць год. Я магу казаць толькі аб тым, што ведаў у той час пра становішча ў краіне й за межамі яе, аб няўлоўных псіхалягічных чыньніках. Калі ўсё гэта ўзнавіць, дык мне думаецца, што я ня мог дзеіць інакш. Але я глыбока шкадую пра тое. Гэта быў кашмар».

Гэнэрал таксама сказаў, што цяпер ён бачыць камуністычную дактрыну «часткова утапічнай й часткова памылковай» і што адыйшоўся ад яе, захаваўшы аднак прыхільнасьць да «каштоўнасьцяў левых сілаў». На пытаньне, якой палітычнай філасофіі ён прытрымліваецца, ён адказаў: «У праграме Клінтана я бачу тыя элемэнты, якія мне падабаюцца».

«Каштоўнасьці левых палітыкаў,— сказаў гэнэрал,— можна выказаць катэгорыямі сацыяльнай справядлівасьці й роўных пачатковых магчымасьцяў для усіх людзей».

На пытаньне, ці лічыць ён небясьпечнай разбежнасьць паміж заможнымі ды беднымі ў цяперашняй Польшчы, ён адказаў: «Так. Назапашваньне багацьця злом само па сабе не зьяўляецца, але яно абражае людзей, якія ўсё жыцьцё сумленна працавалі, а цяпер мусяць корпацца на сьмецішчах, шукаючы сродкі да існаваньня».

Гэнэрал не хавае, што яго абурае прагнасьць і бессаромнасьць, з якой новыя польскія мільянеры робяць сабе капітал. «Багацьце й працьвітаньне добрыя, калі ствараюцца сумленным чынам,— працягнуў ён.— Але ў час хуткага пераходу, які мы перажываем, калі існуе безліч спосабаў рабіць сабе капітал, не укладаючы рэальнай працы,— у гэтым няма анічога агульнага са здаровай капіталістычнай сістэмай. Гэта падобна на раньнюю ступень капіталізму, небясьпечную й некіраваную.

Сорак пяць гадоў камунізму, безадносна да зьдзейсьненых намі памылак, застаюцца з намі. Большасьць людзей цяжка працавала. Яны прызвычаіліся да сацыяльнай абароненасьці. А цяпер нас апанаваў вялікі польскі рамантызм: усё тое, што было да 1939 г.— добра, а што пасьля — усё дрэнна. Але міжваенны час быў не такім ужо прывабным».

Адстаўка не дала гэнэралу Ярузэльскаму спакою. У апошнія тыдні ён стаў перад парляменцкай камісіяй, якая высьвятляе ці супярэчыла польскай канстытуцыі абвяшчэньне вайсковага стану й куды зьніклі пратаколы тагачасных паседжаньняў палітбюро ЦК.

Сумнеўна каб пошукі камісіі прывялі да прыцягненьня гэнэрала да крымінальнай адказнасьці. Але апавядаюць, што ён цяжка перажывае гэтыя публічныя разборы. У дзвюхгадзіннай гутарцы ён часта ўзгадваў аб гэтым парляменцкім расьследаваньні. Яго непакоіць, што на Захадзе яму ствараюць рэпутацыю чалавека, які «заняволіў краіну». Ён выказаў аднак жаль, што ў выніку ўвядзеньня вайсковага стану людзі зазналі пакуты, а некаторыя загінулі (паводле незалежных крыніц — ад 10 да 100 чалавек). «Гэта й дастаўляе мне найбольшы боль,— гаворыць ён.— І ўсё ж ахвяраў было менш, чым магло б быць.— Ён змаўкае, сьціскае пальцы й дадае.— Вайсковы стан быў меншым злом, але праз гэта яно не перастае быць злом».

У 1985 годзе, калі ён быў яшчэ ля ўлады, гэнэрал Ярузэльскі абараняў вайсковы стан як захад, які ўратаваў краіну ад «братазабойчага канфлікту», й не выказваў шкадаваньня. Цяпер жа, калі былыя камуністычныя кіраўнікі паўсюдна прыцягваюцца да адказнасьці за свае дзеі, ён імкнецца выкласьці сваю вэрсію тых падзей. Ён выглядае на заклапочанага, нават пакутвае з-за вэрдыкту, які яму мае вынесьці гісторыя.

Гэнэрал Ярузэльскі жыве ў сьціплай віле на ціхай вуліцы варшаўскага раёну Макотув. Ён працуе над мэмуарамі ў габінэце, аздобленым партрэтамі жонкі і дачкі, краявідамі польскіх лясоў.

У карычневай куртцы, апранутай на зьмяты карычневы швэдэр, ён яшчэ захоўвае вайсковую постаць, магчыма дзякуючы гарсэту, які носіць з-за атрыманага на вайне раненьня. Ён высока ацэньвае Леха Валэнсу як «прэзідэнта маёй краіны» і з павагай гаворыць пра інтэлігентаў і рабочых, якіх ён калісьці схаваў за краты.

Загадкавая асоба, якая хаваецца за цёмнымі акулярамі з-за празмернай чульлівасьці да сьвятла, ён дагэтуль выклікае захапленьне ды спрэчкі сярод палякаў. Некаторыя па-ранейшаму бачаць у ім лёкая былых савецкіх кіраўнікоў, чалавека, які згадзіўся выконваць брудную працу, душачы масавы рух за свабоду й дэмакратыю, распачаты «Салідарнасьцю» сп. Валэнсы. Але іншыя лічаць яго патрыётам, чые дзеяньні, якімі б жорсткімі не здаваліся ў свой час, магчыма ўратавалі Польшчу ад грамадзянскай вайны, каторая непазьбежна пацягнула б за сабой умяшаньне СССР.

Калі-небудзь гісторыкі ўсё высьвятляць дакладна, гаворыць гэнэрал Ярузэльскі, але сам ён упэўнены, што пагроза савецкага ўтарженьня была рэальнай. Ён звярочвае ўвагу на пагрозныя рашэньні, прынятыя КПСС, на рашучую настроенасьць «цьвёрдагаловых» ва ўласнай партыі, напружаныя спатканьні з савецкімі кіраўнікамі, на вайсковыя манёўры Варшаўскага Дагавору на савецкай і ўсходненямецкай межах, іншыя злавесныя прыкметы. Паводле ягоных словаў, ён нават атрымаў паведамленьні пра тое, што вайсковыя шпіталі ў СССР і ГДР рыхтаваліся да прыёму параненых і што ў СССР распачаўся прызыў рэзэрвістаў, якія валодаюць польскай мовай.

У прыватнасьці, ён прыгадвае халодную сустрэчу ў верасьні 1981 года з маршалам Усьцінавым, савецкім міністрам абароны, у часе аб'яднаных вайсковых вучэньняў, што атрымалі назву «Захад». Абодва яны сядзелі ў вэртальёце, а навокал, на доле, колам стаялі афіцэры савецкай арміі.

«Гэта працягвалася некалькі гадзін,— успамінае гэнэрал Ярузэльскі,— Усьцінаў сказаў, што Савецкі Саюз не зьбіраецца больш цярпець цяперашняе становішча, бо яно пагражае бясьпецы ўсяго Варшаўскага Дагавору. Ён разгарнуў перада мной цэлую панараму глабальных пагрозаў, скіраваных на Савецкі Саюз. Ён прыгадаў Аўганістан, Кітай. А калі загаварыў пра Польшчу, што мяне вельмі занепакоіла, назваў нас «трэцім фронтам». У іхнім разуменьні мы ўжо былі «фронтам». Было яшчэ спатканьне з маршалам Куліковым, камандуючым войскамі Варшаўскага Дагавора. «Я дагэтуль памятаю яго словы. Мне не хацелася б маляваць яго д'яблам бо ён па-свойму падабаўся, але я назаўсёды запомніў нашу апошнюю размову. Ён сказаў мне: «Калі такое будзе працягвацца, дык мая рука ня дрогне».

Гэнэрал Ярузэльскі тлумачыць, што прамога папярэджаньня не было, але дадае: «З Брэжневым заўжды адбываўся класічны паўтор «Мы ня кінем Польшчу на волю лёсу». Гэта эўфэмізм, але мы ведалі што ён азначае».

Нават Дубчаку яны не гаварылі: «Зрабі гэтак, а інакш мы ўмяшаемся,— прыгадаў Ярузэльскі чэхаславацкага лідэра, чые рэформы падштурхнулі краіны Варшаўскага Дагавору да вайсковага ўмяшаньня ў 1968 годзе.— Гэта робіцца ня так. Гэта ажыцьцяўляецца праз знакі і сігналы, папярэджаньні, выказваньня ў палітычнай, а не ваеннай форме. Аднак усе ведаюць пра што йдзе мова».

Нядоўга перад утаржэньнем, якое пакасавала дубчакавыя рэформы «Пражскай вясны», гэнэрал Ярузэльскі, тады малады міністр абароны Польшчы, апынуўся на цырымоніі пахаваньня ў Маскве паміж Брэжневым і Грамыкам. Абодва паралі яму падоўжыць даўно планаваны адпачынак.

«І вось я, міністр нацыянальнай абароны другой па велічыні арміі, атрымліваю ад Грамыкі з Брэжневым параду добра адпачыць у Крыме,— успамінае ён.— Праз некалькі дзён адбываецца ўтаржэньне. Бачыце, як прымаліся падобныя рашэньні. Тое ж самае было з Аўганістанам і Вэнгрыяй».

Ярузэльскі ўпершыню апавядае пра сваё выхаваньне, якое, з яго словаў, было «глыбока антырускім і антысавецкім». Ён гаворыць, што абодва ягоныя дзяды ваявалі з расейцамі, што бацька страціў здароўе ў савецкім лагеры і што сам ён чатыры гады працаваў у Сібіры.

Не зважаючы на гэта, працягвае ён, яму давялося зьведаць Расею «зьнізу» й нават палюбіць народ гэтай краіны, ейныя літаратуру й культуру, таму ён здолеў «пазбыцца фобіі ранейшай» і ставіўся да Савецкага Саюза як да «вялікага хаўрусьніка».

«Сёньня, калі СССР больш не існуе, калі тамака пануе гармідар й «вялікі мядзьведзь» страціў моц, у Польшчы знайшлося шмат «сьмелых»,— гаворыць ён.— Я да іх не належу. Я не чалавек хвілі. Я веру, што СССР — наш хаўрусьнік. Я ведаю, што нам гэта дорага каштавала, але такой была рэчаіснасьць у сьвеце. Гэта быў падзелены сьвет. Але дзяліў яго не я».

Паводле «Нью-Ерк Таймз».

На чорны дзень

Не зважаючы на інфляцыю, гарадзенскія пэнсіянеры адкладаюць рубель-другі сваіх невялікіх пэнсій на чорны дзень. Так, пажылая жыхарка Горадні М., атрымваючы ад дзяржавы пэнсію памерам ў чатыры з паловай тысячы, штомесяц адносіць на ашчадную кніжку тры з іх. А восьмідзесяцігадовы спадар Ж. з такой жа пэнсіі адкладвае дзьве з паловай тысячы...

НА ТОРЖЫШЧА ДА РУМЫНІІ

«Папрацаваўшы» на торжышчах Польшчы, гарадзенскія «камэрсанты» ў пагоні за прыбыткам цяпер асвойваюць рэчавыя рынкі Румыніі. Тавары, на якія ў Польшчы амаль няма попыту, а гэта карыстанае дзіцячае і іншае адзеньне, ў Румыніі можна прадаць хутка й даражэй.

(гц).

Праезд падаражаў удвая

З першага красавіка на 100% падаражаў кошт праезду на чыгуначным транспарце. Цяпер, каб трапіць у Маскву, грамадзяніну неабходна вылажыць з уласнай кішэні 1250 рублёў. Цана білету да Санкт-Пецярбургу дасягнула 1150 рублёў, а ў сталіцу суседняй Латвіі білет каштуе 1200 руб.

Нягледзячы на рэзкі скачок цэнаў, чэргі на Гарадзенскім чыгуначным вакзале не паменьшыліся, бо білеты, якімі гандлююць спэкулянты прама ля касаў, каштуюць значна болей. Напрыклад, да Масквы тут білет каштуе 7 тысяч, да С. -Пецярбургу —6,5 тысячы, а да блізкага замежжа перакупшчыкі прапануюць білеты за валюту.

Дарэчы, не засталіся ў накладзе й аўтобусьнікі: яны ўзьнялі кошт білетаў на міжгародных маршрутах роўна на 100 р, і павялічылі ўдвая тарыфы на рэчавыя білеты.

Г. АСТРОЎСКІ.

Паганяй!

Наўрад ці гаспадарку нават сучаснага беларускага селяніна-уласьніка магчыма ўявіць без каня. Нягледзячы на тое, што за доўгія гады існаваньня калгаснай сістэмы коней на Беларусі амаль пазводзілі, без іх, як сьведчыць жыцьцё, не абыйсьціся, асабліва зараз, калі стала зразумела, што зямлі патрэбен сапраўдны гаспадар.

Першыя захады па аднаўленьню коннага статка на Гарадзеншчыне спрабуе рабіць міжгаспадарчая асацыяцыя каняводаў «Арыён». Яна ставіць перад сабой мэту разьвядзеньня коней гужавых, спартыўных і мясных пародаў. Фундатарамі арганізацыі сталі фірма «Гродсоўп» і некалькі калгасаў вобласьці.

На дагаворных умовах арганізацыя дапамагае набываць коней як для калгасаў, так і ўласьнікам. Коней, як правіла кабыліц, даюць на некалькі гадоў у арэнду бязплатна, пры ўмове, што жарабя абавязкова кожны год адкупіць назад асацыяцыя. Дарэчы, кошт каня 3—5 гадоў складае зараз прыкладна ад 300 да 500 тысяч рублёў, а пагалоўе на Гарадзеншчыне цяпер ніжэйшае, чым у пасьляваенныя гады. Акрамя таго, асацыяцыя «Арыён» забясьпечвае сваіх кліентаў і мэдыцынскім абслугоўваньнем. Найбольш плённа справы ладзяцца ў Сьвіслацкім, Бераставіцкім, Іўеўскім і Слонімскім раёнах. Цікава, што фірма сябе яшчэ нідзе не рэкламавала, а жадаючых узяць коней у арэнду не бракуе.

Дапамагае «Арыён» і памежнікам, якім апошнім часам несьці службу без коней стала значна цяжэй. Асацыяцыяй зацікавіліся замежныя партнёры з Нямеччыны, Італіі, Польшчы, якія ўжо з гэтай мэтай наведалі Гародню.

У будучыні плануецца наладзіць выраб спэцыяльнага начыньня для коней. Ужо зараз асацыяцыя «Арыён» зьвярнулася з прапановай да Гарадзенскага аблвыканкама адчыніць у раёне старога аэрапорта першую конна-спартыўную школу, што, вядома, значна магло б пасунуць справу наперад.

А пакуль, у мінулым годзе на сьвет зьявілася яшчэ 60 жарабят, якія належаць міжгаспадарчай асацыяцыі «Арыён».

М. МІКАЛАЙЧЫК.

ХАТНІЯ СУСТРЭЧЫ

Добра спаць, каб добра абуджацца

Ажыцьцявілася мара вынаходніка Эдысона, якому хацелася, каб сучасны чалавек, перадусім дзякуючы электрычнасьці, стаў незалежным ад свайго біялагічнага гадзіньніка і сам мог вызначаць сабе час для сну. Вось чаму мы сёньня пакутуем ад бяссоньніцы...

Расьліна, зьвер або чалавек — усе яны маюць біялагічны гадзіньнік, каторы дзеліць час на дзьве часткі: актыўнасьць і адпачынак. Калі ўнутраны гадзіньнік кажа «спаць», настуркі стульваюць пялёсткі, мурашы шукаюць сабе схованку, дзе ладкуюцца, шчыльна прыціснуўшы да цела лапкі, дэльфін кладзецца набок і сьпіць, з увагі на бясьпеку, адной паловай паўшар 'я свайго мозгу.

На цыфэрблаце біялагічнага гадзіньніка чалавека для сна выпадае 7—8 гадзін. На думку дактароў, сон, карацейшы за 5 гадзін, не дазваляе нам адпачыць як мае быць.

Зірні на свой гадзіньнік

Кожны чалавек мае свой уласны рытм працы, адпачынку. Некаторыя рана кладуцца й рана ўстаюць, добра выспаўшыся і адпачыўшы — іх называюць «жаўрукамі». Іншыя, г. зв. «совы», не ўстаюць раней васьмі гадзін, але затое могуць працаваць да паўночы. Адным досыць шасьці гадзін сну, іншыя мусяць спаць ня менш за восем. Праблема ў тым, што мала хто прыслухоўваецца да ўласнага арганізму.

Вынікам змушаньня сябе да ненармальнага рытму актыўнасьці й сну можа стаць пачуцьцё раздражненьня, пэрыяды зьмяншэньня інтэлектуальных магчымасьцяў і клопаты са сном.

Вось чаму абавязковай умовай, пра якую не павінны забывацца тыя, хто мае цяжкасьці з засынаньнем, ёсьць рэгулярны лад жыцьця! Клясьціся ў ложак і ўставаць трэба заўжды аднолькавай парой. Нават калі стаміўся, паспрабуй ператрываць дзень без кавы або іншых стымулёвых сродкаў, на дазваляй сабе папаўднёвага — пасьля яды сну, а пакладзіся спаць у патрэбны час. Чым болей ты стомішся ўдзень, тым больш шанцаў, што сон апануе цябе конца.

Бязсоньніца, якой бы прыкрай яна не была, не такая страшная; нават калі б мы стараліся як даўжэй ня спаць, арганізм усё адно нагадае пра свае правы.

Трэба зьмірыцца з шумам

Гэта адзіная парада ў сітуацыях, калі мы жывём на шумнай вуліцы, калі суседзі слухаюць радыё на поўную гучнасьць або калі з-за сьцяны чутны размовы іншых членаў сям 'і. Яна, гэтая парада, не пазбаўлена сэнсу. Брытанскія дасьледчыкі апыталі жыхароў раёна паблізу лёнданскага лётнішча. Паводле іх сьцьвярджэньняў, шум самалётаў перашкаджае спаць толькі тым, каго ён заўсёды вельмі нэрвуе. Інакш кажучы, нас будзіць ня сам шум, але наша эмацыйнае стаўленьне да яго крыніцы. Вам перашкаджае пагулянка ў суседзяў, бо вы іх ня любіце; пазбаўлае сну ляск замыканых дзьверцаў самаходу, бо злуеце на яго гаспадара, які заўжды паркуецца пад вашым вакном.

Вядома, што няпроста адразу зьмяніць сваё стаўленьне да сьвету на па-анёльску зычлівае, але варта да яго імкнуцца, бо гэта дапамагае не толькі пры засынаньні. А зараз прапануем практыкаваньні, якія могуць стаць для вас першым крокам у апанаваньні шуму.

Скажы мне, дзе ты сьпіш...

Найлепей мець асобны пакой для сну. На жаль, часьцей, мы маем цесныя кватэры, у якіх адзін пакой разам і ядальня, і гасьцёўня, і спачывальня. Таму вельмі важна адпаведна падрыхтаваць пакой да сну, інакш кажучы «зьмяніць дэкарацыі»: прыбраць сьляды дзённых спраў (газэты, розныя паперы, швачную машыну і г. д.), зьмяніць асьвятленьне (толькі невялікая лямпачка каля ложка), паставіць кружэлку, якую будзьма слухаць толькі ў гэты час (няхай яна стане нашай «калыханкай»).

Падобны рытуал (халат плюс кубак зёлкавай гарбаты ў «новых дэкарацыях») дапамагае ачысьціцца перад сном, спакваля пазбыцца дзённых турбот.

Калі чорныя думкі не даюць спакою

Як тут засьнеш, калі раніцай вас чакае непрыемная размова з шэфам, сёньня зноў не ўдалося пазьбегчы сямейнай сваркі, аніяк немагчыма паразмаўляць з уласнымі дзецьмі, а заўтра трэба дзесь пазычыць да заробку грошы. У падобным становішчы неабходна знайсьці сабе нешта такое, што ськівае вашыя думкі ў іншае рэчышча. Адным дапамогуць прыемныя ўспаміны з маленства, іншым — падлік у думках славэтных баранаў, прыдумваньне імёнаў на наступную літару альфабэту, паўтарэньне табліцы памнажэньня, а некаму — плюшавы мядзьведзь (і ня трэба з гэтага сьмяяцца).

— Дзьве абавязковыя умовы добрага сну — гэта цяпло й спакой.— гавораць псіхатэрапэўт Яцак Санторскі, які рыхтуе да друку кніжку «Рэцэпты добрага сна».— Таму найлепшым насонным сродкам зьяўляецца добры сэкс. Добры — значыцца, сэкс з каханьнем, які прыносіць задавальненьне абодвум партнёрам.

Але гэта яшчэ ня ўсё. Праца, якая не дастаўляе прыемнасьці, няўдалы шлюб, пачуцьцё таго, што ўсё жыцьцё — суцэльны ланцуг няўдач... З падобным багажом часам вельмі цяжка заснуць. Таму, калі вы маеце сталыя клопаты са сном, вам трэба зьвяртацца па дапамогу да псіхатэрапэўта.

Э. СМАЛЕНСКАЯ.

Можна навучыцца ўдала засынаць

Ніколі не старайцеся заснуць любой цаной. Калі табе не ўдалося заснуць за 20 хвілін, устань і нечым займіся, прычым лепш у іншым пакоі або ў кухні. Потым вярніся ў ложак, калі зноў адчуеш санлівасьць. Пры патрэбе паўтары свае дзеяньні, пакуль не дасягнеш пажаданага выніку.

Заўсёды памятай пра тое, што ложак — не адпаведнае месца для сямейнай сваркі. Калі вам карціць паразмаўляць аб прыкрых рэчах, дык ідзіце ў кухню.

Увечары пакладзі каля ложка аркушык, на якім трэба адзначаць час кожныя 10 хвілін. Калі табе давядзецца прапусьціць нейкі запіс, значыцца ты заснуў. А калі ўдалося заснуць адзін раз, удасца й другі.

Апанаваньне шуму

Выгодна лежачы ў ложку, засяродзься на гуках свайго цела: рытме сэрца, дыханьні. Скажы сабе, што ты чуеш сэрца й дыханьне і больш аб гэтым не ўспамінай. Зараз перанясі сваю ўвагу на бліжэйшае атачэньне і называй усё па чарзе: гукі ў пакоі (храп асобы побач), у кватэры (пошум вады ў трубах), у пад 'езьдзе (рух ліфта) і на вуліцы. Ня думай больш пра іх! А тады паволі вяртайся ў думках назад у кватэру, пакой, ва ўласнае цела. Паўтары гэтае практыкаваньне некалькі разоў. Нямала людзей пераканаліся, што ўсе гукі пры гэтым робяцца менш дакучлівымі.

(Магазын «Газэты Выборчэй»).
Пераклаў з польскай мовы С. А.

Пінскія зацемкі

Камяніцы, вуліцы, помнікі

Калі трапляеш у старажытную частку Пінска, заўважаеш, што трапіў у нейкі нязвыклы, своеасаблівы сьвет. Асабліва хвалюе галоўная вуліца горада імя Леніна (некалі насіла назву Т. Касьцюшкі). Тут перапляліся амаль усе архітэктурныя стылі, ад якіх струменіць водар даўніны. На самым пачатку вуліцы «Чырвоная крама» — помнік цаглянага дойлідзтва 18-га стагоддзя, двухпавярховы чырвонай цэглы будынак. Ад першага дня свайго існаваньня тут былі разьмешчаны крамы, а цэглу для пабудовы габрэі — гандляры спэцыяльна заказвалі ў Навагрудку.

Калі ісьці ў глыбкі вуліцы, то хутка зрок спыніцца яшчэ на двух будынках былой гімназіі, зараз Палацы піянэраў. Гэта атынкаваныя трохпавярховыя камяніцы. Вокны будынкаў старадаўнія майстры аздобілі загадкавымі ляпнымі кветкамі й лістотай.

Крыху далей касьцёл эзуітаў. Каб па-сапраўднаму ацаніць веліч храма, трэба глядзець на яго з боку ракі Піна. Адтуль касьцёл ўяўляецца як вялізны птах, які распачаў свой бясконцы палёт уздоўж ракі. На жаль, пакоі касьцёла займае гарнізонны дом афіцэраў. Дзякуючы дзейнасьці нашчадкаў паручніка Ржэўскага ўнутраны інтэр 'ер сьвятога храма пераспраўлены ў чырвоны куточак. Побач касьцёла—сквер, некалі тут расьлі цудоўныя ліпы, хвойкі, бярозы, пінчукі любілі пасядзець у ім, адпачыць, падыхаць сьвежым рачным паветрам. Але сквер у сямідзесятыя гады зьнішчылі, а на яго месцы вырас новы райкам, прамавугольны будынак, які аніякі не стасуецца з адмысловай, лёгкай даўнінай.

Галоўная вуліца Пінска перарастае ў аднайменны пляц. Яго будавалі ў час хрушчоўскай адлігі на месцы праваслаўнага кляштара. Іншага месца не знайшлі, ўзарвалі гаспадарчыя памяшканьні. Але й гэтага было замала «зодчым» камунізму. Зьверху патрабавалі на самым высокім месцы Пінску ўсталяваць помнік правадыру. Ноччу, пры дапамозе жаўнераў зруйнавалі ўшчэнт галоўную царкву кляштара, у скляпеньнях якой знаходзіліся мошчы яе заснавальнікаў. Як зьдзек над іх сьветлай памяцьцю узвышаецца помнік Леніну.

Памятаю, за некалькі тыдняў перад тым, як помнік быў адкрыты, на яго прыступках справіў вялікую патрэбу Віктар Б. Судзілі яго як палітычнага рэцыдывіста і вынесьлі прысуд — сем год. Летась напярэдадні бальшавіцкага сьвята ўвесь правы бок помніка абліў белай фарбай. Вэтэраны й мясцовы друк назвалі гэта вандалізмам, а простыя людзі жартавалі: маўляў, Валодзя выкінуў белы сьцяг.

Калісьці кляштар займаў некалькі кварталаў, выходзячы будынкамі інтэрнату аж да вуліцы Завальнай. Дзякуючы намаганьням вернікаў, усё, што засталося, перададзена праваслаўнай царкве. А Пінск зноўку стаў цэнтрам эпархіі.

Друк

Невялікія раённыя гарады. Праз квартал ад кляштара вуліца Веры Харужай. Тут рэдакцыі пінскіх газэт. Іх у Пінску выдаецца цэлых пяць. Галоўныя: ворган райсавета «Палеская праўда» і гарсаветаўскі «Пінскі веснік». Газэты выдаюцца на расейскай мове, у артыкулах ня знойдзеш тугі па адраджэньню дзяржаўнай мовы. Большасьць допісаў тычыцца дабрабыту вэтэранаў, якія складаюць больш паловы падпісчыкаў. Толькі ў самым куточку «весьніка» знайшлося месца для беларускамоўнага артыкула з Лёндану ад сп. М. Швэдзюка. Шкада, бо ў Пінску ёсьць і суполка БНФ, і філія БСДГ, але яны чамусьці не сьпяшаюць тлумачыць грамадзтву свае мэты. Дзякуючы іх маўклівасьці, у Пінску многія мараць аб «вялікім і недзялімым» Саюзе.

Заводы й людзі

Да сямідзесятых Пінск ў прамысловасьці нічым не вызначаўся. Некалькі было заводаў, якія выраблялі штучныя скуры, вяроўкі ды запалкі. Але выдатнае гэаграфічнае становішча Пінска трапіла ў поле зроку дзеячоў ВПК. Толькі за апошнія дзесяць год у горадзе было збудавана некалькі заводаў вайсковага накірунку. Бурны рост прамысловасьці пацягнуў за сабой хуткі прырост насельніцтва. У Пінску узьніклі цэлыя новыя мікрараёны. Але развал Саюза адмоўна адбіўся на заказах ВПК, а канвэрсія пакуль што не дае патрэбных вынікаў. У Пінску як нідзе востра паўстала пытаньне безпрацоўя.

Вайсковыя заводы, блізкая мяжа з Украінай ды кашары расейскага цэнтру падрыхтоўкі спэцыялістаў для паўночнага й ціхаакіянскага флёту зрабілі этнічны склад насельніцтва горада пярэстым.

Г. АСТРОЎСКІ.

Тэатр пачынаецца з вешалкі...

А горад — з вакзала.

На месцы менскага вакзала — вялізная яміна.

Разбурылі яго пазамінулым летам. Мяне ў горадзе не было. Прыехаў праз тыдзень, замест вакзалу — вялізная гара друзу. Ажно ногі падкасіліся. Потым, праўда, абломкі цэглы прыбралі.

Чарцяжы новага менскага вакзалу, як і гарадзенскага, рабілі ў Маскве. Памятаю, мы тады гэтаму абурaліся. Не разумелі, што справа ў вялікіх грошах, якія выдаткоўваліся на праэкт. Яны цяклі ў «сталіцу». А зараз настаў сувэрэнітэт. Вось і не цікава стала аддаваць свае грошы невядома каму, калі свае праэктныя інстытуты ледзьве дыхаюць. Абвясьцілі паўторны конкурс. Маскоўцы выставілі стары праэкт, нашыя за два тыдні зрабілі свой. Уяўляю, які быў аўрал! Па начах, мабыць, сядзелі. Лішне казаць, што яны конкурс выйгралі.

Што ж нам абяцаюць! І дах над платформамі, і падземныя аўтастаянкі, і відэасалёны, і бары з рэстарацыямі, і нават залы чаканьня, прыстасаваныя для інвалідаў. Эскалатары, ліфты, кандыцыянэры. Мэдпункты, тэлеграф, пошты. Кіёскі, крамы, рамонт абутку, фотаатэлье, цырульні. Новы, супэрсучасны аўтавакзал.

Адно дрэнна, прыйшлося падганяць пад свой праэкт трохкутні хмарачос і «сьвіран» над шляхамі, пакінутыя ў спадчыну ад маскоўцаў.

Парупіліся інжынэры з «Мінскпраэкту». Такі сэрвіс бачыцца адно прывязаным да якога Парыжу альбо Кёльну. Цяжка ўявіць у такой абстаноўцы ўсіх цяперашніх вар 'ятаў, гадалак, саматужных камэрсантаў з гіганцкімі мяхамі, нашых былых вусатых «суайчыньнікаў» у кепках і цюбяцейках, якімі запоўнены вакзалы.

Нам абяцаюць сэрвіс эўрапэйскага ўзроўню.

А пакуль, што — абы ўехаць.

А пакуль, на месцы менскага вакзалу — вялізная яміна.

Алесь А.,
Менск.

12, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.05, 22.45. Пад купалам сусвету. **8.15.** «Харэаграфічныя навелы». Фільм-канцэрт. **9.20.** Кінанастальгія. «Усё застаецца людзям». **11.00.** Для дзяцей. «Пэпі — доўгая панчоха». Спектакль. **12.15.** Стракатая музычная скарбонка. **13.15.** Аб ´ектыў-тэатр. **14.15.** «Шматгалосе». Народы Беларусі: іх мова, гісторыя, культура. **15.10.** «Наша стагоддзе». Навукова-папулярны фільм. **16.05.** Мультфільм. **16.20.** Фільм — дзецям. «Не бойся». **17.40.** «Рэха слоў надзеі...» Тэленарыс. **18.00.** Спяшайся рабіць дабро. **18.50.** «Што на свеце пачуваецца...» Перадача 2-я. **19.35.** Край. **20.10.** Праз 30 гадоў... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур ´ер. **21.55.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.55.** Чэмпіянат Беларусі. КІМ (Віцебск) — «Дынама» (Мінск).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

8.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20. 15.15.** Мультфильм. **8.30.** «Марафон-15» — старт. **9.15.** Брэйн-ринг. **10.05.** «Встречи для вас». Виктор Астафьев. **11.20.** «К каким звездам мы летим...». Научно-популярный фильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.40.** 440 герц. **16.20.** Звездный час. **17.20.** Технодром. **17.30.** Погода. **17.35.** Концерт, посвященный Дню космонавтики. **19.10.** Премьера рубрики. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Белые одежды». 5-я серия. **23.00. Новая студия представляет:** Монтаж. («Я»), Смотрите, кто пришел, АТВ-брокер, Однако, Монтаж («Шарж»), Бомонд. **00.00.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** «Совершенно секретно. Некоторые страницы из биографии С. П. Королева». Документальный фильм. **9.30.** Устами младенца. **10.00.** «Талант... и поклонники». К 170-летию со дня рождения А. Н. Островского. **11.00.** Досуг. **11.15.** «Вас ожидает гражданка Никанорова». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Найти и обезвредить». Художественный фильм. **14.50.** Кипрас Мажейка. **15.25.** Там-там-новости. **15.40.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки» (США). Фильм 6-й. **16.10.** Трансросэфир. **16.55.** Заложники. **17.25.** Спасение-911. **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Любовь или деньги». **20.20.** А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». Читает С. Юрский. **20.50.** «Тунервильский пикник». Мультфильм для взрослых (США). **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.00.** Снова слышу голос твой.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Польские танцы. **9.10.** Вслед за Иисусом. **9.35.** Документальный фильм. **10.00.** «Пиппи спешит на помощь». Фильм пр-ва Швеции. **11.35.** «Коала». Документальный фильм. **12.30.** Телеконцерт пожеланий. **13.10.** Театр для детей. **13.55.** Путешествие на окраины. Гродно. Часть 2. **14.25.** Концерт для фортепиано. **14.55.** Необычные женщины. **15.25.** «Мистерия». Фильм пр-ва Италии. **17.05.** Телетеатр. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Документальный фильм. **19.25.** Фестиваль песни. Вроцлав-93. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Сахара». Фильм пр-ва США. **23.20.** Концерт. **00.30.** Музыкальная программа. **01.35.** «Одеться для убийства». Триллер пр-ва США. **03.25.** Спортивная студия.

ПОЛЬША-II

9.00. Программа для детей. **10.00.** Приветствие. **10.10.** Из краковского архива. **10.25.** Документальный фильм. **10.50.** Польская кинохроника. **11.00.** Праздничная программа. **11.30.** Презентация произведений художника. **11.45.** Прекраснейшие голоса. **13.50.** «Ее алиби». Комедия пр-ва США. **15.25.** Умножение жизни. **16.00.** Путешествие во времени и пространстве. **17.00.** Чудесное путешествие. **17.25.** Программа на вечер. **17.30.** Панорама. **17.40.** Киносеанс. **18.10.** Спорт. **19.00.** Автожурнал. **19.15.** Программа для детей. **19.20.** «Мужчина и женщина двадцать лет спустя». Фильм пр-ва Франции. **21.10.** Конкурс мисс Америка-93. **22.00.** Панорама. **22.30.** Джордж Санд. **23.20.** «Обручена с мафией». Фильм пр-ва США. **01.00.** Панорама. **01.10.** Конкурс мисс Америка-93.

13, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.05.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Тэлефільмы. **9.00.** Музыка і спевы. 6-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **11.10.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. КІМ (Віцебск) — «Дынама» (Мінск). **12.45.** Фантазіі для джэнтльмэна. **13.20.** Мультфільм. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Спявае Клаўдзія Шульжэнка». Фільм-канцэрт. **14.45.** «Раз у жыцці схлусіўшы». Мастацкі фільм. **16.20.** Мультфільм. **16.30.** «Каралеўскае паляванне». Шоу-казіно. **17.40.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **18.20.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **18.30.** Экалогія і мы. (Гр.). **19.00.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.10.** «Эканамічная хваля». Аб вытворчасці дзіцячага адзення і абутку. Прамая лінія. **20.10.** «Мост». Культурна-асветніцкая праграма. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** Сустрэча для вас. **22.50.** НІКа. **23.15.** Тэлебіржа. **23.25.** Беларускія музычныя весткі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Веселые нотки. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.30.** Провинциальный салон. **9.40.** Гол. **10.10.** 440 герц. **11.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Покровские ворота». Художественный фильм. **13.50.** Премьера телефильма «Мужчина и женщина». **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Шоу «50х50». **16.30.** Гол. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет: «Стороны света». **17.50.** Погода. **17.55.** Азбука собственника. **18.10.** «Просто Мария». **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Белые одежды». 6-я серия. **22.05.** Хит-парад «Останкино-93». **23.25.** Максима. **23.55.** Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** «Тунервильский пикник». Мультфильм (США). **8.05.** Без ретуши. **9.00.** «К-2» представляет... **9.55.** Параллели. **10.10.** Сотвори добро. **10.55.** «Начальник Чукотки». Художественный фильм. **12.25.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Шаги. **14.10.** «Вероника». Музыкальная передача. **14.30.** «Бурда моден» предлагает... **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Сказки для родителей. **17.30.** Любовь к электричеству. **17.45.** Парламентский вестник. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного фильма «Санта-Барбара». 153-я серия. **20.15.** Юбилей оркестра народных инструментов им. В. Андреева. **21.00.** Неопалимая купина. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **23.15.** Площадь Искусств.

ПОЛЬША-I

7.00. Художественный фильм. **8.10.** Антенна. **8.30.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **9.00.** Музыкальная программа. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 184. **12.00.** Рынок труда. **12.15.** Приятное с полезным. **12.30.** Народная культура. **12.45.** Клуб одиноких сердец. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Документальный сериал. **14.40.** Кухня. **14.55.** Книга чудес техники. **15.10.** Рисуй с нами. **15.20.** Клуб домашнего компьютера. **15.35.** Играет музыка. **15.50.** Документальный сериал. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джойстик. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Тележурнал потребителей. **19.10.** Энциклопедия второй мировой войны. **19.40.** Армии мира. Армия Израиля. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.** «Все дороги ведут домой». Фильм пр-ва Италии. **22.55.** Публицистическая программа. **23.25.** Клуб хорошей книги. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Иное кино. **00.50.** Джаз-программа. **01.20.** Новый день. **01.45.** «Дочь или сын». Фильм пр-ва Польши. **02.55.** Телетеатр. «Ночь Валькирии или шаги командора».

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.35.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 26. **11.15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 21. **12.00.** Панорама. **12.15.** Отчизна. **12.30.** Опера. **14.00.** Панорама. **14.05.** Артистическая программа. **14.30.** Комедийно-сатирический сериал. **15.00.** Музыкальная программа. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Тележурнал. **17.30.** Панорама. **17.35.** Налоги. **17.40.** Спортивная студия. **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Налоги. **20.00.** Музыкальная программа. **20.40.** Культурно-публицистическая программа. **21.00.** Документальный фильм. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «Сны». Фильм пр-ва Японии. **01.15.** Панорама. **01.20.** Спортивная студия.

14, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 22.40.** Пад купалам сусвету. **8.25, 10.30.** Тэлефільмы. **9.00.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **9.40.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **11.05.** «Абрыс». Тысяча і адно сэрца... **11.40.** «Для дзяцей». Салігорская школа мастацтваў. **12.30.** Эскізы да партрэта. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Збан ля крыніцы». Фільм-канцэрт. **14.15.** «Юнацтва Пятра». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.40.** MTV на Беларусі. **17.40.** «Аліса ў Зазяркаллі». Мультфільм. 1-я і 2-я серыі. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.15.** ТА «Рэха». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** НІКа. **22.50.** «Рок-Айленд-шоу». Музычная праграма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 13.40, 15.15.** Мультфильм. **8.35.** Премьера телефильма «Просто Мария». (Мексика). **9.20.** Премьера телефильма «Дом окнами на телецентр». **9.40.** Спой мне, спой, Прокошина. **10.10.** Веди. **11.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Три года». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.45.** Между нами, девочками... **16.05.** Как добиться успеха. **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом». 7-я серия (США). **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Верительная грамота». **17.50.** Погода. **18.00.** «Просто Мария». **18.45.** Миниатюра. **19.00.** Черта с два. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Белые одежды». 7-я серия. **22.10.** «Звезды на рейде». Концерт, посвященный 300-летию ВМФ. **00.00.** 100 С.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Неопалимая купина. **9.05.** У Ксюши. **9.35.** Досуг. **9.50.** Площадь Искусств. **11.05.** Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 153-я серия. **12.55.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Программа «03». **13.55.** Совершенно секретно. **14.55.** Азы карьеры. **15.10.** Сигнал. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** «Пригласительный билет». Часть 1-я. **16.00.** Трансросэфир. **16.55.** Христианская программа. **17.30.** «Порки и медведь», «Чемпионы спорта». Мультфильмы (США). **17.45.** «Имена». М. Шуфутинский. Приложение к программе «Момент истины». **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 154-я серия. **20.15.** Большой скандал. **21.00.** Студия «Нота бене». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Музыка крупным планом. **23.50.** Баскетбольное обозрение.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Все дороги ведут домой». Фильм пр-ва Италии. **12.35.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Орфография. **14.05.** Телетеатр. **14.50.** Каталог памятников. **15.00.** Не только семь чудес света. **15.30.** Я любил. **15.50.** Современная польская проза. **16.25.** Дискуссия о современной прозе. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва Канады. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **22.55.** Документальный фильм. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Мать королей». Фильм пр-ва Польши. **02.05.** Новый день. **02.15.** «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **03.05.** Важнейшие события XX века. **04.05.** Джаз.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 24. **11.30.** Немецкий язык. Урок 24. **12.00.** Панорама. **12.15.** Спортивная студия. **13.15.** Повторение по пожеланиям. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Звук и тишина». Сериал. **15.00.** Музыкальный сериал. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **18.20.** Экологический журнал. **18.35.** От первого до первого. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Музыкальный спектакль. **21.00.** «Звук и тишина». Документальный сериал. **21.45.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Телетеатр. П. Моссаковский. «Тест». **00.00.** Документальный фильм. **00.30.** «Белая магия». Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

15, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Каб не было пакутліва балюча». Дакументальны фільм. **9.10.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.00.** «Ён і яна». Фільм-канцэрт. **10.20.** «Помнікі скальнай архітэктуры». Дакументальны фільм. **10.35.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **11.35.** «Знікнуўшыя сведкі». Мастацкі фільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Народныя карцінкі». Фільм-канцэрт. **14.15.** «У пачатку слаўных спраў». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.30.** Выяўленчае мастацтва. 7-ы клас. **17.00.** Дом, у якім жыве радасць. **17.40.** «Аліса ў Зазяркаллі». Мультфільм. 3-я і 4-я серыі. **18.00.** Лідская панарама. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Здароўе. **19.45.** Дзедка за рэпку... **20.10.** Рынак і эканоміка. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Творчае маладзёжнае аб ´яданне «Крок». **23.55.** НІКа. **23.55.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.25.** «В мире животных». (с сурдопереводом). **10.20, 18.00.** ... До 16 и старше. **10.50, 23.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Балалайкин и К». Фильм-спектакль. **13.30.** Премьера хроникально-документального видеофильма «Глоток свободы». **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет: «Знакомые незнакомцы». **15.45.** «Он воскрес». Мультфильм (США). **16.15.** «По Сирии». Кинопрограмма. **16.25.** Погода. **17.25.** Мода для миллионов. **18.30.** «Просто Мария». **19.15.** Студия «Политика» представляет. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «миллион». **21.10.** Премьера художественного фильма «Доклад». (Сирия). **23.20.** Возможно все. **00.00.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Мульти-пульти. **8.15.** Студия «Нота бене». **9.10.** «Верую». Телеспектакль. **10.15.** «Порки и медведь», «Чемпионы спорта». Мультфильмы (США). **10.30.** «Чернобыльская богоматерь». Документальный фильм. **10.40.** Параллели. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 154-я серия. **11.45.** На древней земле Сирии. **12.25.** Видеопоэзия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Земля Санникова». Художественный фильм. **14.55.** «О чем вы молитесь, сестры мои?». Документальный фильм. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Игра без проигрыша. **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** М-трест. **17.05.** Человек дела. **17.35.** Парламентский вестник. **17.50.** Автограф мастера. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 155-я серия. **20.15.** «Вот и весна». Мультфильм (США). **20.25.** Хроно. **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Клиповая аллея. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Новые имена в музыке.

ПОЛЬША-I

7.00. «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **7.50.** Здоровье. **8.15.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **9.00.** Это люблю. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **11.50.** Программа католической редакции. **12.30.** Документальная программа. **13.00.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Документальный фильм. **14.45.** Экологическая программа. **15.10.** Вокруг света. **15.40.** Животные мира. **16.05.** Такой пейзаж. **16.35.** Через моря и льды. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.30.** Домашний юрист. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **22.50.** Фестиваль песни. Вроцлав-93. **23.15.** Пегас. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Злой». Документальный фильм. **01.05.** Итальянский язык. Урок 26. **01.25.** Новый день. **01.35.** Это люблю. **02.15.** «Греховные деяния». Фильм пр-ва Польши. **04.15.** Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** Жизнь в зоопарке. **18.20.** Документальный фильм. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Женщины джаза. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Дороги товарища Горбачева». Фильм пр-ва Италии. **00.45.** Познаньская музыкальная весна. **01.00.** Панорама. **01.05.** Удар искусства.

16, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.15.** Пад купалам сусвету. **8.20.** «Сем крокаў дарогі». Дакументальны фільм. **9.00.** Выяўленчае мастацтва. 7-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** «Давайце кахаць». Мастацкі фільм. **11.45, 17.00.** Мультфільмы. **12.30.** «Вечная раніца аперэты». Музычны фільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Папялушка». Фільм-балет. **15.00.** «Паляванне ў чужой краіне», «Ружовы вецер». Тэлефільмы. **15.35.** Кінанастальгія. «Жэня, Жэнечка і «кацюша». Мастацкі фільм. **15.55.** Мультфільм. **16.05.** Дзіцячая тэлефілармонія. **17.40.** Тэлеклуб «Пошук». **18.10.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.20.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — «Тарпеда» (Магілёў). 2-гі тайм. **19.50.** «1308». Конкурс песні. **20.25.** Падзея ў Беластоку. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Каханне-смяротная гульня». Мастацкі фільм. **23.00.** НІКа. **23.25.** Тэлебіржа. **23.35.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 13.20.** Мультфильм. **8.35, 15.25.** Художественный фильм. «Василиса Прекрасная». **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 01.15.** Пресс-экспресс. **11.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** «34-й скорый». Художественный фильм. **13.10.** Премьера документального фильма «01 слушает». **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** Г. Свиридов. «Снег идет». **16.50.** Дело. **17.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Заказ на спасение». **17.40.** Погода. **17.45.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** Премьера художественного фильма «Львиная доля». (Франция). **23.30.** ВИД представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** «Вот и весна». Мультфильм (США). **8.10.** Отечество мое. **9.05.** Золотая шпора. **9.35.** Фольклор. **10.05.** Театральный разъезд. **10.50.** Досуг. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 155-я серия. **11.55.** Белая ворона. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Ностальгические посиделки. **14.25.** Двадцатый сезон в Калуге. **14.55.** Телебиржа. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Студия «Рост». **16.10.** Трансросэфир. **16.40.** Давайте разберемся. **17.00.** «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 6-я серия. **17.50.** Мультфильм. **18.00.** Мир — маятник. **18.30.** Мульти-пульти. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Умирать не страшно». **21.00.** «К-2» представляет... **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Фильм-премьер. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Программа «А». **24.15.** Чемпионат мира по спортивной гимнастике.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Дошкольники дома. **11.00.** Художественный фильм. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Иная школа. **14.30.** Документальный сериал. **14.45.** Во сне и наяву. **14.55.** Законы и люди. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Немного другой документ. **16.00.** Евротуристика. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Мартин Лютер Кинг и его наследство». Фильм пр-ва Англии. **19.05.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Художественный фильм. **22.55.** Публицистическая программа. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.55.** Новый день. **01.05.** Развлекательная программа. **03.00.** «Проклятый двор». Сериал пр-ва Польши. **03.55.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.35.** Мультфильм. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.45.** Стиль в моде. **17.50.** Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.40.** Репортеры «Двойки» представляют. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Волшебницы из Эствик». Фильм пр-ва США. **01.20.** Панорама. **01.25.** Телетеатр. Р. Томас «Алиция ведет следствие».

17, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.15.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Музыка шкла». Кінанарыс. **8.35.** «Каханне - смяротная гульня». Мастацкі фільм. **10.00.** Паказвае Гродна. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Белыя і чорныя. **11.45.** Мытная служба сёння і заўтра. **12.10.** Чэмпіянат Беларусі па гандболу сярод мужчынскіх каманд. СКА-1 — «Случ» СКАФ. **12.45.** Далучэнне. **14.15.** Мы ўсе ад дабрыні людской залежым... **14.45.** Роднае слова. **15.25.** Хрысціянская праграма. **15.55.** «Футбаліст». Мастацкі фільм. **17.20.** Вектар незалежнай думкі. **18.05.** Студыя «Мэта». **18.50.** «Вясна-красна». **19.10.** Няхай прамяніцца святло ваша. **19.30.** Паэтычная гасцёўня. **19.45.** Зорнае неба над намі. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм. «Тысячагоддзе». (Англія). **23.25.** Топ-агент. Музычная праграма. **23.55.** НІКа. **00.10.** Велікоднае свята. Набажэнства у Мінскім свята-духавым кафедральным саборы.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.15, 14.00, 20.00, 22.15. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Пресс-экспресс. **6.55.** Субботнее утро делового человека. **7.40.** В мире моторов. **8.05, 22.10.** Погода. **8.10.** «Марафон-15» — малышам. **8.35.** Помоги себе сам. **9.05.** Автограф по субботам. **9.35.** Институт человека. **10.05.** Музыкальный киоск. **10.35.** Премьера документального фильма «Красный космос». **11.05.** Смотри на меня, как на равного. **12.15.** Презентация телеигры «Тройка, семерка, туз». **12.30.** Премьера художественного фильма «Сказочно удачливые мужчины». **14.25.** Центральный экспресс. **14.55.** Спортивная программа «Ультра-си». **15.50.** Волк и заяц: 25 лет вместе. **17.10.** Красный квадрат. **17.50.** Великолепная семерка. **18.45.** Премьера художественного фильма «Смерть за десять центов». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Анна Каренина». 2-я серия (США). **21.40.** Премьера телефильма «Сказ о великом и невидимом граде Китеже». **22.30.** Пасха Христова. Трансляция из Богоявленского кафедрального собора г. Москвы.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.50.** Мульти-пульти. **8.05.** Программа «Ключ». **8.35.** Студия «Рост». **9.05.** Пигмалион. **9.35.** Козырная дама. **10.05.** Сигнальный экземпляр. **10.15.** До Москвы — далеко. **11.00.** «Коллеги». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Amiga veritas. **15.05.** Уходящая натура. **15.50.** «К-2» представляет... **16.20.** Футбол без границ. **17.15.** Парламентский вестник. **17.30.** Устами младенца. **18.00.** Чемпионат России по футболу. «Локомотив» (Москва) — ЦСКА. 2-й тайм **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «И жизнь, и слезы, и любовь». Художественный фильм. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Канун светлого воскресенья. **00.30.** Святая пасха.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **12.00.** Документальный фильм. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа о семье. **13.40.** Звериная одиссея. **14.30.** Концерт. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.20.** Развлекательная программа. **16.45.** Телетеатр. Я. Скотницкая. «Туман». **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Сериал пр-ва Англии. **19.15.** Телетурнир. **19.30.** Концерт. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Сотворить шпиона». Фильм пр-ва США. **23.10.** Турнир семейных пар. **23.30.** Новости. **00.30.** Спортивная суббота. **00.55.** Ночное кино. «Джилинджер». Фильм пр-ва США. **02.25.** Программа кабаре. **03.00.** «Проклятый двор». Сериал пр-ва Польши. **04.00.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Стиль жизни. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Урок языка глухонемых. **10.30.** Приветствие. **10.40.** Документальный фильм. **11.20.** Развлекательная программа. **12.45.** Конфронтация-93. **13.20.** Азбука каскадеров. **14.00.** Развлекательная программа. **14.30.** Домашний врач. **14.50.** Музыкальная программа для детей. **15.00.** Забытая мелодия. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Животные мира. **16.55.** Развлекательная программа. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Программа на вечер. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Концерт. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Художественный фильм. **21.25.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Музыкальный журнал. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** Сериал пр-ва Польши. **00.30.** Тележурнал. **00.45.** Познаньская музыкальная весна. **01.00.** Панорама. **01.05.** Арт-ночь.

18, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00, 20.30. Пад купалам сусвету. **8.10.** Слова для чалавека. **8.40.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **9.30.** Вас выклікае Спартландыя. **10.55.** Нядзельнае тэлекафэ «Мая мама». **11.30.** Чэмпіянат Беларусі па гандболу сярод мужчынскіх каманд СКА-1 — СКА-2. **12.45.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 11-я серыя. **13.20.** Студыя «Телесябрына». **13.30.** Ці жывем па-хрысціянску? **13.50.** Вялікдзень у Брэсце. **14.00, 15.40.** Талент. **14.30.** Вялікдзень у Віцебску. **14.45.** Выступленне ансамбля «Камерата». **15.00.** Таямніца. **15.30.** Вялікдзень у Гомелі. **15.50.** Хрысціянства і нацыя. **16.05.** Вялікдзень у Гродне. **16.15.** Беларуская капэла. **16.35.** Вялікдзень у Магілёве. **16.50.** Сустрэча з вучнямі гуманітарнага ліцэя. **17.00.** Віншаванне беларусаў-віленчукоў. **17.15.** Міласэрнасць. **18.20.** З панядзелка... **19.00.** Запрашаем на вячоркі. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.05.** Мастацкі фільм «Генералы пяшчаных кар ´ераў». **22.40.** Каралеўскае паляванне. **23.40.** Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.45, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров» (Франция). **9.00.** Пока все дома. **9.30, 19.05.** Погода. **9.35.** Умники и умницы. **10.15.** Под знаком «Пи». **11.05.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **11.30.** Спортивная гимнастика. Чемпионат мира. **12.10.** Новое поколение выбирает. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Живое дерево ремесел. **18.05.** Променад в Мариинском. **19.10.** Премьера художественного фильма «Украли бедро Юпитера». (Франция). **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Матадор. **23.20.** «Утренняя звезда» в ночном эфире.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Светлое воскресенье. **8.10.** Студия «Рост». **8.40.** Ностальгические посиделки. **9.10.** Публицистическая программа «45». **9.55.** Аты-баты... **10.25.** Кипрас Мажейка. **10.55.** Любимые комедии. **12.10.** Виниловые джунгли. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** Петербуржцы в столице. **15.20.** Познер и Донахью. **15.50.** В мире животных. **16.50.** «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **17.40.** Фрак народа. **18.40.** Экспоцентр представляет. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Острые ощущения». Художественный фильм (США). **21.10.** Телеафиша. **21.25.** У Ксюши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Звездный дождь.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея команды Кусто. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Сериал пр-ва США. **10.25.** Телеутро. **10.50.** Английский язык для детей. **10.55.** Трансляция из Ватикана. **13.00.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.45.** Телеконцерт пожеланий. **14.20.** Театр для детей. **14.40.** «Прощай, Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. **16.30.** Сто вопросов. **17.15.** Авто. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 185. **19.20.** Семь дней — мир. **19.50.** Культурно-публицистическая программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Брильянт в короне». Художественный фильм. **22.05.** Концерт. **00.10.** «Монсеньор Хире». Фильм пр-ва Франции. **01.30.** Новый день. **01.40.** Юмористическая программа. **03.00.** «Проклятый двор». Сериал пр-ва Польши. **04.00.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.00. Обзор событий недели (для глухонемых). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.15.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.20.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Музыка, моя любовь. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. **13.45.** Краковские легенды. **14.00.** Путешествие во времени и пространстве. **15.10.** Программа о животных. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Барбарой. **17.25.** Программа дня. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Слова и лица. **18.40.** Документальная программа. **19.20.** Репортаж. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Себастьян и воробей». Фильм пр-ва Австралии. **21.10.** Горячая линия. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Концерт. **23.50.** Культурно-публицистическая программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Телеспектакль.

АПОШНЯЯ СТАРОНКА

Крымінальная хроніка

Вынікі першага кварталу сьведчаць, што злачыннасьць у вобласьці значна ўзрасла. Так для крымінальнага вышуку рост склаў 18,3%. Узрасьлі забойствы — 41,7, цяжкія цялесныя пашкоджаньні — 129,6, разбоі — 40%, рабаваньні — 46,4, крадзяжы дзяржаўнай маёмасьці — 31,4, асабістай — 29. Пры гэтым кожнае чацьвёртае злачынства не раскрыта. Адзіны станоўчы вынік — на трэцъ зьменшыліся згвалтаваньні. Эканамічныя правапарушэньні павялічыліся на 7,6%, пры агульнай колькасьці 377 выпадкаў. Сярод іх — толькі 10 фактаў хабарніцтва. Злачыннасьць непаўналетніх узрасла на 41%.

А зараз прыклады мінулага тыдня:

ЗЛАЧЫНСТВЫ

Сямідзёнка прайшла пад знакам медзі. У Астраўцы, з электрацэха сельгасэнэрга ўкрадзена 150 кг меднага дроту коштам 60 тысяч рублёў. У Горадні на будоўлі па вуліцы Ліможа з вежавага крана адсечаны 30-мятровы медны кабель. Чэхаўскі «чыгуначны» варыянт зафіксаваны ў Лідзкім раёне, дзе на перагоне Ліда — Парачаны скралі 1,5 км сігналізацыйнага меднага дроту. У Шчучынскім раёне з адкрытай пляцоўкі саўгаса-камбіната «Васілішкі» вывезьлі 3 тоны алюмінію.

Дзікунскае злачынства адбылося ў Зэльве, дзе з помніка вайскоўцам і партызанам мінулай вайны былі вырваны 10 медна-алюмініевых пліт з імёнамі загінуўшых у баях за вызваленьне Зэльвеншчыны.

Другая акалічнасьць мінулых дзён — фальшываманецтва. У Горадні' непрацуючая грамадзянка мела намер збыць 100 нямецкіх марак на цэнтральным рынку, а на чыгуначным вакзале жыхар са Сьвіслачы хацеў ашукаць мясцовых таксістаў, прапанаваўшы ім дзьве фальшыўкі вартасьцю 1 і 100 даляраў ЗША. Але ж таксістаў, як вядома, на мякіне не праведзеш...

Здатны «мастак» аб 'явіўся ў Слоніме, які гучна заявіў аб сабе ўменьнем лёгка зрабіць з «вавёркі» «мядзьведзя». Менавіта такую купюру «прадавала» прадаўшчыца мясцовага харчовага магазіна.

На памежжы

Усе парушэньні зафіксаваны на КПП Воранаўскага раёна. Так, у Пусяворах затрыманы МАЗ з 20 тонамі меднага лому, ля вёскі Сьлёзкі і Паліцкішкі — 4 тоны сухога малака і 37 тон бульбы, а ля раённага цэнтра — КАМАЗ з 8 тонамі поліэфірнай ніткі коштам 16 мільёнаў рублёў. Па дакумэнтах малое прадпрыемства перавозіла ніткі са Сьветлагорску ў Ліду, але чамусьці праз Воранава. А кажуць, што паліва дарагое...

На дарогах

Уначы 2 красавіка 32-гадовы жыхар Ліды С. Антанян кіраваў без правоў аўтамабілем БМВ і сутыкнуўся ў ваколіцы Ліды з сустрэчным «Масквічом». У выніку сутыкненьня БМВ на трывaласьць аказаўся больш якасным, але яго вадзіцель загінуў, а трое пасажыраў апынуліся ў бальніцы.

Здарэньні

У вёсцы Пушкары Гарадзенскага раёна 43-гадовая жанчына з мэтай самагубства кінулася ў калодзеж і ўтапілася.

А вось жыхар вёскі Лясьнікі Ваўкавыскага раёна, які злоўжываў сьпіртным, выбраў больш жудасны спосаб скончыць жыцьцё: сякерай адсёк сабе правую руку і памёр ад страты крыві.

Г. СЫСОЙ.

Красавік: калі сеяць капусту...

Месячны каляндар для сяўбы складзены з увагі на дзьве акалічнасьці: месца Месяца ў Задыяку й зьмену месячных фазаў. У апошняй рубрыцы календара парады зроблены толькі паводле становішча Месяца ў знаках Задыяку, маючы на ўвазе, што веды, зьвязаныя з фазамі Месяца, агульнавядомыя. Нагадваем іх. Сеяць належыць, калі Месяц пераходзіць ў Поўню, а зьбіраць ураджай — калі пераходзіць у Маладзік. Пры Маладзіку нявара ані садзіць, ані сеяць, лепей заняцца праполкай, і г. д. Не забудзьцеся: калі Месяц пераходзіць у Поўню — неабходна пасадзіць усю гародніну, якая дасьпявае на зямлі, а менавіта трускаўкі, агуркі, памідоры, капусту і іншыя. У Маладзік варта сеяць кроп, салату, шпінат, можна таксама пасадзіць раньнюю бульбу. Калі Месяц пераходзіць у Маладзік, трэба сеяць і садзіць караняплоды: моркву, буракі, іншыя гатункі бульбы.

Знакі Задыяку і іхнія ўласьцівасьці	Месяц пераходзіць пад знак Задыяку у наступныя дні:	Фаза Месяца	У гэтыя дні найлепей сеяць
Авен, напалову плённы	22—24		памідоры, салата
Бык, плённы	24—27		капуста, буракі, бульба
Блізьняты, напалову плённы	1—2 27—29		перасадка ўюнковых кветак
Рак, плённы	2—3, 29—30	апошняя фаза — 29	агуркі, радыска
Леў, бязплённы	3—5		кустовыя дрэўкі
Панна, бязплённы	5—8	Поўня — 6	жываплот
Вагі, плённы	8—10		бульба, гарох, фасоля
Скарпіён, плённы	10—12		цыбуля, часнык, лекавыя зёлкі
Стралец, напалову плённы	12—14	апошняя квадра—13	кроп, мак, шчаўе
Казярог, напалову плённы	14—17		капуста, бульба, морква, агуркі
Воднік, бязплённы	17—19		дэкаратыўныя расьліны
Рыбы, плённы	19—22	Маладзік, 22-га	морква, буракі, пятрушка

● *Гараскоп і здароўе*

Хто твой вампір?

У гараскопе арабаў нямала ўвагі ўдзелена тэме вампіраў і іх ахвяраў. Справа ў тым, што вампіры — людзі, якія наўмысна «сілкуюцца» біяэнэргіяй прадметаў, што вакол іх, а таксама людзей. Зьнешне зносіны з такім чалавекам не выклікаюць ніякіх падазрэньняў, але ў цэлым яны вельмі небясьпечныя для тых, хто можа стаць яго патэнцыяльнай ахвярай.

ЗЯМЛЯ

(Казярог, Бык, Панна).

Прырода такіх людзей адрозьніваецца ад астатніх некаторай дваістасьцю. Часьцей яны ня могуць ужываць чужыя энэргэтычныя рэсурсы, але бываюць выпадкі, калі спрыяльная абстаноўка садзейнічае ўзьнікненьню «пачуцьця вампіра». Так адбываецца, калі Зямля ўступае ў блізкія адносіны (каханьне, замужжа і г. д.) з чалавекам пад знакам Вады. Праўда, апошняму такое «вампірства» істотна ня шкодзіць, бо энэргапатэнцыял Вады значна большы ў параўнаньні з рэсурсамі Зямлі. Вада, не шкадуючы аддае свае запасы іншым, вызваляючы сябе ад залішкаў «чорнай», шкоднай для яе энэргіі. Гэтым яна пазбаўляе сябе ад пакут, узьнікненьня новых захворваньняў і захоўвае жыцьцёвы стымул. Што ж тычыцца Зямлі, дык яна фізіялагічна ня можа быць сапраўдным вампірам, бо ня здольна доўга і ў вялікай колькасьці спажываць чалавечую энэргію. Толькі зрэдку яна падсілкоўвае сябе біяэнэргіяй чалавека, але ў асноўным атрымлівае пажыўныя сілы з прыроднага асяроддзя. Людзі «Зямлі» — мэланхолікі, жывуць у асабістым сьвеце, не аддаюць перавагу кампаніям, сябрам і таварышам. Такі чалавек часта стараецца застацца адзін, засяродзіцца на сваіх думках, пачуцьцях, індывідуальным мікрасьвеце.

Яго жыцьцёвы лад, авеяны рамантызмам, захапленьнем таямніцамі і магіяй, практычна выключае спажываньне біяэнэргіі з людзкога атачэньня. Яе ён атрымлівае з кнігаў, мэдытацыі, але, галоўным чынам, ад прыроды. Важна для «зямлян» штодзённа бываць у парку, у лесе, ля рэчкі. Прырода паўнацэнна забясьпечвае іх сіламі, якіх цалкам хапае на суткі.

Калі чалавек доўгі час знаходзіцца ў цагляным памяшканьні, яму неабходна чэрпаць сілы з шафаў, паперы, электраасьвятленьня і часткова ад сваіх жа таварышаў па працы. Недахоп біяэнэргіі можа парушыць энэргабаланс у арганізме й зрабіць сур 'ёзны ўплыў на функцыянаваньне ўнутраных органаў, асабліва страўніка, кішэчніка, пячонкі.

Небясьпека страціць сілы тоіцца ня толькі ў парушэньні штодзённага кантакту з прыродай, але яшчэ і ў больш шкодных выніках ад адносін з людзьмі-вампірамі.

Людзі стыхій Зямля (Казярог, Бык, Панна) не павінны мець справу з Паветрам (Воднік, Блізьняты, Шалі). Тыя асобы карыстаюцца энэргіяй іншых, да прыкладу, такіх, як Зямля й Вада. Яны абаяльныя, энэргічныя, не пакідаюць раўнадушнымі да сябе нікога, запальваючы ўзьнёслымі планамі, дзёрзкімі ўчынкамі, уменьнем быць у цэнтры людзкога натоўпу й кіраваць ім. Аднак за зьнешнімі безкарысьлівымі дзеяньнямі не заўсёды можна вызначыць, што ж прыцягвае Паветра ў гутарках, любоўных гульнях, дружалюбных адносінах з Зямлёй. Яму патрэбна энэргія, і ён, хутчэй за ўсё, нават не заўважаючы гэтага, стараецца атрымаць яе з размовы, абдымкаў, сэксуальных забаваў (атрыманьне жыцьцёвых сіл праз сутыкненьне цел). Так, Паветра — выдатны размоўнік і кампаньён, але даволі небясьпечны для Зямлі сябар, муж, сусед.

Яшчэ больш непрыемнасьцяў для мэланхолікаў можа прынесьці саюз з Агнём (Авен, Леў, Стралец), які не супраць пажывіцца сіламі Зямлі. Гэты драпежнік сілкуецца ў асноўным энэргіяй іншых знакаў, сьвядома выбіраючы сваю ахвяру. Ад адносін з Агнём хутка Зямля пачынае адчуваць недамаганьне (болі ў шыі, галаве, млоснасьць). Агонь здольны браць энэргію з прыроды, бытавых прадметаў і нават з Космасу, але значна прасьцей атрымаць яе ад сваёй сяброўкі, таварышаў па рабоце ці вучобе. Па гэтых прычынах старайцеся трымаць «агнёвых» на адлегласьці ў прамым (не бліжэй і метра) і пераносным сэнсе (праверыць праз 1-2 гадзіны свой стан і высьветліць, як чалавек уплывае на ваша самаадчуваньне). Зрабіце назіраньні пасьля зносін з такім чалавекам ня менш, як 5-6 разоў, і калі адчуваеце пагаршэньне стану здароўя, дрэнны настрой, дыскамфорт, то паспрабуйце спыніць сустрэчы. Так вы выратуеце свае нервы, мозг, страўнік. Людзям Зямлі раяць мець зносіны з знакамі Вады. Тут вы знойдзеце духоўнае й цялеснае ўзаемадзеяньне і зможаце папярэдзіць сябе ад хваробаў і дрэннага настрою. Агонь і Паветра здольны прыцягнуць вашу ўвагу і нават выклікаць павагу, захапленьне, каханьне на гадзіну, дзень, год... А штож далей?..

Хто ваш вампір па гараскопу!

БЫК — СТРАЛЕЦ. 8-ы знак — дом нягодаў і сьмерці для Быка. Сэксуальнае прыцягненьне і ўсё. Сваркі й сутычкі. Інтымная гармонія, а ў астатнім... Нават народжаныя дзеці не збліжаюць гэтыя знакі.

КАЗЯРОГ — ЛЕЎ. Свабодалюбства Льва і заземленасьць Казярога. Адзін аддае энэргію сябрам, другі — у хаце блізкім. Леў часта хлусіць Казярогу і стамляецца ад прамой яго стратэгіі.

ПАННА — АВЕН. Саюз рэдкі: Панна не разумее імпульсіўную энэргію Авена. Авен пяройдзе ад жахаў да раздражненьня. Панна будзе ўзьдзейнічаць на Авена па дробязях. Яны хутка разыдуцца альбо будуць жыць, як чужыя.

Аляксандр КАНДРАШОЎ.

(Працяг будзе).

Торжышча: спаў курс даляра

Апошнімі выхаднымі на торжышчы панізіўся курс даляра. У нядзелю прадавалі нават за 760 рублёў. Мясцовыя спэцыялісты тлумачаць гэта тым, што не вельмі добра раскупляецца тавар, каб потым з гэтага можна было закупіць «зялёныя».

Значна пашырыліся гандлёвыя рады з харчамі. Цікава, што цэны тут таксама не растуць, хоць паўсюдна шмат пакупнікоў з Польшчы перад вялікоднымі сьвятамі.

Цэны на некаторыя тавары на Гарадзенскім торжышчы за мінулыя выхадныя:

Сьвініна, 1 кг — ад 400 да 1700 руб.
Бараніна, 1 кг — ад 450 да 500 руб.
Цяляціна, 1 кг — ад 600 да 700 руб.
Вэнджаніна, 1 кг — ад 1000 да 2500 руб.
Шынка собская, 1 кг — ад 800 да 1200 руб.
Яйкі, дзесятак — ад 180 да 200 руб.
Курыца, 1 шт.—ад 1800 да 2500 руб.
Масла сьметанковае, 250 г —250 руб.
Морква, 1 кг — 150 руб.
Цыбуля, 1 кг — 40—45 руб.
Бульба, 1 кг — 30—35 руб.
Яблыкі, 1 кг — 200—250 руб.
Алей, 1 л — 450—500 руб.
Сала салёнае, собскае, 1 кг —500—550 руб.
Індык, 1 шт.— 3000 руб.
Сыр «Расейскі», 1 кг — 1000—1200 руб.
Дрождж, 1 кг — 250 руб.
Сьмятана, 1 л — 250 руб.
Мёд, 1 кг — 1300—1500 руб.
Капуста, 1 кг — 150 руб.
Лімоны, 1 шт.— 70—80 руб.
Апельсіны, 1 кг — 650 руб.
Мандарыны, 1 кг — 700 руб.
Бананы, 1 шт.— 190 руб.
Ружы, 1 шт.— ад 200 да 350 руб.
Гарэлка, 1 бут.— 400—450 руб.
Даляр ЗША — 760—770 руб.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

«ПАГОНЯ»

Рэдактар С. АСТРАЎЦОЎ

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.
Тыраж 3400 паасобнікаў. Замова 1827
Нумар падпісаны да друку 8.04.1993 г